

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Mobilita studentů v rámci programu ERASMUS

Student mobility within the Erasmus programme

Student:

Pavla Davidová

Vedoucí bakalářské práce:

RNDr. Anna Neumanová

Ostrava 2010

Prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně Přílohy 1, vypracovala samostatně.
Příloha 2 mi byla poskytnuta k dispozici.“

Ve Valašském Meziříčí dne 7.5.2010

.....

Pavla Davidová

Poděkování

„Na tomto místě bych chtěla poděkovat RNDr. Anně Neumanové za příkladné vedení této bakalářské práce, odbornou konzultaci a vstřícné jednání.“

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Podpora vzdělávání v rámci EU	4
2.1	Instituce a organizace EU působící v oblasti vzdělávací politiky.....	5
2.2	Celoživotní vzdělávání.....	6
2.3	Programy EU na podporu vzdělávání	7
2.4	Comenius.....	9
2.5	Leonardo Da Vinci	9
2.6	Grundtvig	10
2.7	Průřezový program.....	11
2.8	Jean Monnet	12
3	Vzdělávací program ERASMUS	13
3.1	Mobilita studentů	14
3.1.1	Studijní pobyt.....	14
3.1.2	Pracovní stáž	15
3.1.3	Finanční zajištění studijního pobytu a pracovní stáže	15
3.1.4	Intenzivní jazykové kurzy (EILC)	16
3.1.5	Comenius asistenti	16
3.2	Databáze závěrečných zpráv studentů z pobytů ERASMUS.....	17
3.2.1	Povinnosti studenta	18
3.2.2	Povinnosti koordinátora	18
3.3	Erasmus University Charter (EUC)	18
3.4	Erasmus Mundus	19
3.4.1	Erasmus Mundus 2004-2008	19
3.4.2	Erasmus Mundus II 2009 – 2013	20
4	Mobilita studentů na fakultách VŠB-TU Ostrava	23
4.1	CEEPUS	23
4.2	AKTION (Rakousko – Česká republika).....	23
4.3	DAAD (Německá akademická výměnná služba)	24
4.4	Finanční mechanismy EHP/Norska	24
4.5	Mezinárodní visegrádský fond.....	25

4.6 Fulbrightova komise.....	25
4.7 Zahraniční partneři a dohody s VŠB-TU Ostrava.....	26
4.8 Mobility studentů na VŠB-TU Ostrava v rámci programu Erasmus v akademickém roce 2008/2009	29
4.9 Dotazníkové šetření programu Erasmus na VŠB-TU Ostrava.....	31
5 Závěr.....	44
Seznam použité literatury.....	46
Seznam zkratk	
Seznam tabulek a grafů	
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	

1 Úvod

Bakalářská práce je zaměřena na vzdělávací programy v rámci Evropské unie a výhradně na vzdělávací program Erasmus, který je považován za nejznámější vzdělávací program Evropské unie. Téma bylo vybráno na základě možnosti provést průzkum u studentů a absolventů VŠB-TU Ostrava, kteří se tohoto programu zúčastnili. Program je zaměřen na mobilitu a spolupráci ve vysokoškolském vzdělávání v Evropě. Určen je zejména studentům, ale i učitelům a rozšířen byl také o projekty mezinárodní spolupráce mezi školami. Vzdělání a znalost cizích jazyků jsou v dnešní době velice důležité, a proto je studijní pobyt v rámci programu Erasmus čím dál více vyhledávanější. Pro vyjíždějící studenty může znamenat obrovské studijní i osobní zkušenosti.

Cílem bakalářské práce je zjištění spokojenosti a přínosu programu Erasmus u studentů Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava.

Teoretická část je zaměřena na vývoj vzdělávací politiky Evropské unie, instituce a organizace EU, které působí v oblasti vzdělávací politiky a vysvětlení pojmu celoživotního vzdělávání. Budou zde popsány jak jednotlivé programy EU na podporu vzdělávání, tak i jejich fáze, kterými programy prošly. Tato část bude především věnována vzdělávacímu programu Erasmus, kde budou zachyceny nejdůležitější informace, cíle a pojmy, které souvisí s tímto programem. Seznámíme se také s databází, která obsahuje závěrečné zprávy studentů z pobytu v rámci programu Erasmus.

Praktická část bakalářské práce bude věnována průzkumu mobilit studentů VŠB-TU Ostrava. V této části budou uvedeny charakteristiky dalších programů z oblasti vzdělávání a zahraniční partneři VŠB-TU Ostrava. Hlavní náplní této kapitoly bude poskytnutí informací o mobilitě studentů VŠB-TU Ostrava. Tyto poznatky budou zpracovány, graficky znázorněny a popsány. K průzkumu mobilit bude použito dotazníkového šetření.

Závěrečná část práce je zaměřena na shrnutí a zhodnocení výsledků zjištěných průzkumem u studentů VŠB-TU Ostrava a vyhodnocení úspěšnosti a přínosu pro studenty.

2 Podpora vzdělávání v rámci EU

Vzdělávací politiku Evropské unie můžeme vymezit jako souhrn činností a iniciativ EU v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. Vzdělávací politika však nepatří mezi společné politiky EU, neboť pravomoci zůstávají stále v rukou členských zemí. V jednotlivých zemích se vyvinuly rozdílné přístupy k financování, řízení a hodnocení vzdělávacích aktivit. Rozdíly můžeme vidět v přístupu k soukromému školství, vyššímu a univerzitnímu vzdělávání, ale také k celoživotnímu vzdělávání. V konečném důsledku je pak těžké provést mezinárodní srovnání pracovní kvalifikace, akademických titulů a získaných znalostí a schopností. Tady je ponechán prostor pro iniciativu EU. Iniciativy EU zahrnují zejména programy na podporu evropské mobility studentů a učitelů, klíčové zprávy definující problematiku vzdělávání a jeho budoucího vývoje, stanovení pravidel strukturálních fondů.

Zaměříme-li se na obsah činnosti EU, zjistíme, že je soustředěna hlavně na podporu výuky a šíření jazyků členských států, akademického uznávání diplomů a započítávání doby studia v jiné členské zemi, podporu spolupráce mezi vzdělávacími institucemi různých členských zemí, podporu rozvoje výměny mládeže a pedagogických pracovníků (program Erasmus), dálkového vzdělávání a usnadňování adaptace na změny v průmyslu, zejména odborným vzděláváním a rekvalifikací (program Leonardo da Vinci). Zapojení do výše uvedených činností je umožněno všem subjektům z oblasti vzdělávání, kde můžeme zařadit studenty, vyučující, ale také ministerské úředníky členských států. Vzdělávací politika EU je odrazem spolupráce mezi orgány EU a členskými zeměmi. Vzdělání je klíčovou rolí v ekonomickém rozvoji, v boji proti nezaměstnanosti, sociálním nerovnostem, vylučování či znevýhodňování určitých skupin ze společnosti a ve zvyšování konkurenceschopnosti evropských zemí.

Evropská vzdělávací politika se postupně vyvíjela a začala získávat na významu. Římská smlouva¹ z roku 1957 se vzděláváním prakticky nezabývá, výjimkou je pouze článek 128 Smlouvy, podle kterého je úkolem Evropského společenství definovat a realizovat politiku odborné přípravy. Odborné vzdělávání má tak v EU delší historii než všeobecné vzdělávání. Důvodem bylo to, že Evropské společenství se původně utvářelo jako

¹ Římská smlouva, neboli Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (EHS), byla podepsána v Římě 25. března 1957 a v platnost vstoupila 1. ledna 1958. Současně byla podepsána Smlouva o založení společenství pro atomovou energii (Euratom). Obě smlouvy se proto společně nazývají „Římské smlouvy“.

hospodářské společenství, a proto byl vztah k odborné přípravě, kterou je usnadňován pohyb pracovních sil, prosazován hned od začátku.

Změny v oblasti vzdělávání nastaly až v roce 1976, kdy byl Radou Společenství, která se skládala z ministrů školství, přijat Akční program ve vzdělávání. Tímto programem bylo upozorněno na důležitost evropské mobility studentů, učitelů a badatelů, na nezbytnost zdokonalení dokumentace a statistiky v oblasti vzdělávání. Prvními provedenými úpravami bylo vytvoření směrnic, které se týkaly vzájemného uznávání dosažené úrovně kvalifikace. Uznání kvalifikace získané v jednom členském státě druhým členským státem bylo důležitou podmínkou pro zavedení svobody pohybu služeb a volného pohybu pracovních sil na jednotném trhu. Komisi byla zavedena opatření v oblasti uznávání vzdělání ve spolupráci s členskými státy, kterými je řešen a usnadněn přenos znalostí a zkušeností mezi členskými státy. Mezi tato opatření patří například evropský systém uznávání kreditů (ECTS) zajišťující uznání studia v zahraničí, společný evropský životopis usnadňující srovnatelnost získané kvalifikace a znalostí při výběrových řízeních a v neposlední řadě Europass trainnig, dokument zaznamenávající znalosti a zkušenosti získané účastí na formálních i neformálních vzdělávacích a školících aktivitách.

Při podpoře výměny mladých lidí, byl kladen důraz zejména na to, aby měl každý možnost naučit se alespoň dva cizí jazyky před koncem povinné školní docházky. Rozsudkem vydaným Nejvyšším evropským soudem v roce 1985 bylo potvrzeno, že i vysoké školství je považováno za odborné vzdělávání a přípravu. Tím byly ukončeny spory, zda se jedná o všeobecné, či odborné vzdělání.

Dodnes platí, že kromě všeobecně vzdělávacích škol jsou všechny ostatní typy vzdělávání brány jako odborné vzdělávání ve smyslu článku 128 Smlouvy. Tím Evropské společenství na základě Římské smlouvy získalo legislativní základ pro své iniciativy v oblasti vzdělávání a v krátké době tak mohlo vzniknout několik nových evropských programů. [1], [2]

2.1 Instituce a organizace EU působící v oblasti vzdělávací politiky

Nejdůležitějšími institucemi, které se zabývají vzděláváním a mládeží, jsou Evropská rada a Rada Evropské unie. Evropskou radu tvoří hlavy států a předsedové vlád členských zemí.

Mezi její hlavní funkce patří přijímání zásadních politických rozhodnutí nezbytných pro vývoj společenství, čímž je ovlivněn také vývoj v oblasti vzdělávání a kultury.

Rada Evropské unie je orgánem, v němž jsou členské státy zastoupeny ministry vlády podle projednávaných otázek. Právě Radou EU, složenou z ministrů práce a sociálních věcí, jsou projednávány otázky všeobecného vzdělání i profesní přípravy. Za přípravu a realizaci usnesení Rady EU zodpovídá Evropská komise.

Mezi mnoho agentur EU, které působí v oblasti vzdělávání, je řazeno nejstarší Evropské centrum pro rozvoj odborného školství (CEDEFOP), které v roce 1975 založila Rada ES na návrh Komise. Tímto centrem jsou vykonávány poradenské funkce pro Komisi při jejím politickém rozhodování a při realizaci opatření EU ve sféře profesního vzdělávání. V roce 1995 byla založena Evropská nadace pro odbornou praxi se sídlem v Turíně, s jejíž pomocí je podporována a koordinována reforma systémů odborného vzdělávání. K dalším organizacím patří Evropský univerzitní institut (Florence) a informační síť EURYDICE, která slouží k výměně informací ve vzdělávací oblasti. Ve všech členských zemích byla také zřízena Národní informační střediska pro uznávání akademického vzdělání (NARIC). [1]

2.2 Celoživotní vzdělávání

Ve vzdělávací politice Evropské unie sehrává důležitou roli princip celoživotního vzdělávání. EU vyhlásila rok 1996 Evropským rokem celoživotního vzdělávání. Cílem EU bylo vyvolat diskusi a rozšířit vědomí obyvatel o celoživotním učení. Do konceptu celoživotního učení jsou zahrnovány všechny aktivity učení a poznávání v průběhu celého života, které probíhají nejen ve vzdělávacím systému, ale i doma, na pracovišti, v obci i celé společnosti. Tímto konceptem je usilováno o prolínání oblastí učení a práce a zdůrazňována je také úloha a odpovědnost sociálních partnerů. Zároveň je kladen důraz na počáteční vzdělávání, na jeho vysokou kvalitu, protože jeho funkcí, kromě poskytování základních dovedností, je vytvářet základ pro celoživotní učení, vytvoření potřebných nástrojů a silné motivace. Jedinec musí být motivován k celoživotnímu učení tak, aby sám usiloval o dosažení co největší úrovně znalostí a dovedností.

Cílem „celoživotního učení“ je snaha o podporu schopností, zvyšování zaměstnatelnosti, využívání lidského potenciálu, přispívat k podpoře rovnosti pohlaví a odstranění sociálního vyloučení. Zvláštním zaměřením programu celoživotního vzdělávání je zlepšit přístup ke zdrojům pro výuku jazyků, rozvinout výukové materiály. V EU s 27 zeměmi a 23 oficiálními jazyky může tato znalost jiných jazyků otevřít mnohé možnosti. [1], [4]

2.3 Programy EU na podporu vzdělávání

Programy evropské spolupráce a mobility můžeme rozdělit do dvou fází. Do roku 1994 se jednalo o programy Erasmus (mobilita studentů a učitelů vysokých škol), Lingua (učení cizích jazyků včetně přípravy odpovídajících kreditů pro evropskou mobilitu), Comett (podpora spolupráce mezi VŠ a průmyslem), Petra (přípravné odborné vzdělávání), Force (další odborné vzdělávání) a Mládež pro Evropu (výměnné aktivity v mimoškolních činnostech mladých lidí). V roce 1989 a 1990 byly vytvořeny nové programy Tempus a Phare, které byly určeny postkomunistickým zemím. Celkový rozpočet programů na období 1987 – 1994 byl kolem 1,9 miliard ECU. Podle odhadů Evropské komise se na programech podílelo kolem 400 000 studentů, 80 000 učitelů a 83 000 mladých lidí a zapojilo se 1 800 vysokoškolských institucí a 400 škol. Všechny tyto programy měly dva důležité aspekty. Jednalo se o podporu evropské mobility a nadnárodní spolupráce mezi vzdělávacími institucemi, dalším aspektem byla spolupráce mezi institucemi a podpora projektů navrhovaných institucemi různých členských zemí.

Druhá fáze programů se týkala období od roku 1995 – 1999 a jejím cílem bylo ukončení výše uvedených programů a jejich integrace do hlavních programů, kterými byly Socrates, Leonardo (odborná příprava na všech úrovních) a Mládež pro Evropu. Nejdůležitějším cílem této reformy bylo rozšíření a racionalizace evropské spolupráce v příslušných oblastech. V **programu Socrates** byla zahrnuta část revidovaného programu Erasmus a část programu Lingua. Důraz byl kladen na mobilitu studentů, učitelů a na evropskou dimenzi vysokých škol. Následně byl Socrates rozšířen na základní a střední školy, a to ve své programové složce Comenius, kterou bylo podporováno partnerství mezi vybranými školami různých zemí Unie, vzdělávání dětí migračních pracovníků, kočovníků a Romů a profesní vzdělávání pedagogů. Comenius měl v České republice na rok 1998 rozpočet ve výši 587 570 ECU. K další složce programu Socrates patřily tzv. Horizontální programy, kterými byly Lingua,

Otevřené a dálkové vzdělávání a Arion, kterými byly podporovány studijní pobyty pro pracovníky utvářející vzdělávací politiku a další odborníky z oblasti vzdělávání. V České republice byl rozpočet programu Socrates na rok 1998 stanoven na částku 4 847 ECU. **Program Leonardo** byl nástrojem evropské vzdělávací politiky v oblasti odborné přípravy na všech úrovních. Do tohoto programu byly zahrnuty programy Comett, Petra, Force, Eurotecnet a část programu Lingua. Během let 1994 – 1999 bylo pro program Leonardo vyčleněno 620 milionů ECU. Posledním programem, který byl v tomto období využíván, byl program **Mládež pro Evropu**. Disponoval 126 miliony ECU, jichž bylo využito k výměnným pobytům mládeže do 25 let, pro studijní a průzkumové cesty pracovníků s mládeží. [3]

Česká republika získala vstupem do Evropské Unie možnost zapojit se do aktivit a iniciativ v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, do komunitárních programů zaměřených na podporu rozvoje systému vzdělávání a odborné přípravy a spolupráce mezi vzdělávacími institucemi jak mezi členskými státy EU, tak mezi institucemi ze třetích zemí. Od roku 2007 byly všechny vzdělávací programy spolufinancované Evropskou unií převedeny pod rámec **Programu celoživotního učení**, pod Národní agenturu pro evropské vzdělávací programy (NAEP). Jejím cílem je vytvářet informační systém o vzdělávacích programech EU, ale také o jiných mezinárodních aktivitách. Poskytovány jsou informační a konzultační služby zabývající se svěřenými programy, organizovány jsou národní a mezinárodní semináře a konference, propagováno české školství v zahraničí a vydávány informační materiály.

Do Programu celoživotního učení je zahrnuto všech 27 členských států Evropské unie, kandidátská země Turecko a země ESVO, které jsou členy Evropského hospodářského prostoru, což je Island, Lichtenštejnsko, Norsko. Program je otevřen také účasti kandidátských zemí, zemím západního Balkánu a Švýcarské konfederaci.

Program celoživotního učení (LLP) zahrnuje čtyři odvětvové programy, kterými jsou **Comenius**, zaměřený na předškolní a školní vzdělávání až do úrovně ukončení středního vzdělání, **Erasmus**, zaměřený na vysokoškolské vzdělávání a odborné vzdělávání na vysokoškolské úrovni, **Leonardo Da Vinci**, který je zaměřen na odborné vzdělávání a odbornou přípravu, program **Grundtvig**, který je specializován na vzdělávání dospělých a celoživotní učení. Dále LLP zahrnuje **Průřezový program** a program **Jean Monnet**. [3],[12]

2.4 Comenius

Tento program je zaměřen na školní vzdělávání, kde jsou zahrnuty mateřské školy, základní školy a střední školy. Je určen především studentům ve školním vzdělávání, školám zařazeným v Rejstříku škol a školských zařízení MŠMT, učitelům, asociacím, neziskovým a vládním organizacím, vysokým školám, které poskytují vzdělání učitelům a institucím zajišťujícím poradenství a informační servis. Do roku 2013 bude snaha o zapojení 3 milionů žáků do vzdělávacích činností mezi školami v různých evropských zemích. Program má na období 2007 – 2013 k dispozici kolem 1 miliardy eur.

Cílem programu je:

- rozvíjet porozumění mezi mladými lidmi z různých evropských zemí,
- pomáhat si osvojit základní životní dovednosti nezbytné pro osobní rozvoj, budoucí zaměstnání a pro aktivní účast v evropských záležitostech,
- zvýšit kvalitu výuky na školách, posílit její evropský rozměr a propagovat výuku jazyků. [4], [15]

2.5 Leonardo Da Vinci

Tento program je zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby všech osob účastnících se odborného vzdělávání nebo odborné přípravy na jiné než vysokoškolské úrovni. Dává možnost absolventům učňovských, středních a vyšších škol získat v daném oboru odbornou praxi. Programu se mohou zúčastnit také studující dospělí, kteří mají zájem o podobnou kvalifikaci. V letech 2000 – 2006 získalo školení a pracovní zkušenost v zahraničí 245 000 učňů a přibližně 42 000 odborníků. Celkový rozpočet programu pro období 2007 – 2013 byl stanoven na 1,7 miliardy eur.

Cílem programu je:

- zlepšovat dovednosti a kompetence osob se záměrem zvyšovat zaměstnatelnost a usnadňovat uplatnění mladých lidí na evropském trhu práce,

- zdokonalovat kvalitu a přístup k dalšímu odbornému vzdělávání, zlepšovat adaptabilitu lidí na technologické a organizační změny, podporovat rozvoj jazykových dovedností,
- zdůrazňovat význam a posilovat úlohu odborného vzdělávání v procesu inovací se záměrem zvýšit konkurenceschopnost a rozvíjet podnikání prostřednictvím spolupráce institucí odborného vzdělávání a podniků. [3], [4]

2.6 Grundtvig

Program je zaměřen na vzdělávání dospělých a na další formy celoživotního vzdělávání. Cílovou skupinou jsou dospělí, kteří si potřebují nebo chtějí doplnit své vzdělání. Tímto programem jsou podporovány veškeré aktivity směřující ke zlepšení úrovně vzdělanosti. Rozpočet pro období 2007 – 2013 je stanoven na 358 milionů eur, primárním cílem je podpořit mobilitu 7 000 jednotlivců ročně, kteří jsou do tohoto programu zapojeni.

Cílem programu je:

- zkvalitňování odborné přípravy osob působících ve vzdělávání dospělých,
- posilování evropské dimenze ve vzdělávání dospělých prostřednictvím rozšiřování poznatků a zkušeností,
- podpora tvorby konkrétních produktů a výsledků v oblasti vzdělávání dospělých,
- zlepšit kvalitu a zvýšit objem spolupráce mezi organizacemi vzdělávající dospělé.

Zapojit se do programu mohou jak klasické vzdělávací instituce, tak i neziskové organizace, knihovny, muzea, vydavatelství. Program Grundtvig je určen pro všechny osoby starší 25 let a všechny osoby ve věku 16-24 let, které nejsou zapojeny do vzdělávacího procesu na středoškolské nebo vysokoškolské úrovni. Důraz je kladem na vzdělávání osob, které nemají základní vzdělání a kvalifikace, na osoby sociálně slabé a handicapované. [2], [4]

2.7 Průřezový program

Průřezový program se skládá ze čtyř hlavních činností, kterými jsou:

- spolupráce a inovace politik,
- podpora studia jazyků,
- informační a komunikační technologie,
- šíření a využívání výsledků v oblasti celoživotního studia.

Cílem **Spolupráce a inovace politik** je zvýšit kvalitu a průhlednost vzdělávacích systémů, sledovat pokrok při plnění stanovených cílů a úkolů, určit oblasti zájmu a posílit sběr a vypracování údajů, statistik a výzkumu v celé EU.

Podpora studia jazyků je důležitá zejména z toho důvodu, že pracovní síla s jazykovými a mezikulturními dovednostmi je rozhodující pro hospodářský růst a odborněji obsazená pracovní místa mohou umožnit evropským podnikům účinně konkurovat na globálním trhu. Znalost jazyka je velmi důležitá i z hlediska osobního rozvoje, podporován je mezikulturní dialog a rovněž jsou vytvářeny příležitosti k objevování jiných hodnot, přesvědčení a chování.

Co se týče **Informační a komunikační technologie** ve vzdělávání a odborné přípravě, bylo v posledních letech v Evropě dosaženo velkého pokroku. Do budoucna je třeba také najít nové a účinnější způsoby jak na její provoz, tak i na podporu pedagogické a organizační inovace.

Šíření a využívání výsledků v oblasti celoživotního studia je směřováno k cíli maximalizovat dopad aktivit a projektů financovaných prostřednictvím programu celoživotního vzdělávání. Proto je nezbytné, aby každým projektem financovaným EU byly rozšířeny a využívány vlastní výsledky. [10]

2.8 Jean Monnet

Jean Monnet je součástí Programu celoživotního učení a je zaměřen na podporu výuky, výzkumu a diskuze v oblasti studií evropské integrace na úrovni vysokoškolských institucí. Tímto programem je podporována snaha o zlepšení znalosti a povědomí o otázkách týkající se evropské integrace mezi akademickými pracovníky, studenty a občany na celém světě. Byl zahájen v roce 1990 a v průběhu let do roku 2007 vzniklo přibližně 3000 projektů Jean Monnet v 60 zemích na pěti kontinentech. Na období 2007 – 2013 je vyčleněn rozpočet ve výši 170 milionů eur.

Cílem programu je:

- zajistit vysokou kvalitu výuky, výzkumu a reflexe ve studiích evropské integrace ve vysokoškolských institucích na území Společenství i mimo něj,
- zvyšovat znalosti a povědomí mezi specializovanými akademickými pracovníky a evropskými občany,
- podporovat klíčové evropské instituce zabývající se otázkami evropské integrace.

Program Jean Monnet je centralizovaný, tzn. je přímo řízen Evropskou komisí a implementován její Výkonnou agenturou pro vzdělávání, audiovizí a kulturu (EACEA). Otevřen je všem zemím světa a mohou se do něj zapojit vysokoškolské instituce nebo sdružení profesorů a výzkumných pracovníků zabývajících se otázkami evropské integrace. V rámci programu jsou podporovány jednostranné i mnohostranné projekty v délce trvání 1-3 roky v závislosti na typu aktivity.

Do aktivit programu je možné se zapojit na základě pravidelných výzev k předkládání návrhů v rámci Programu celoživotního učení, který je vypsán Evropskou komisí. Zapojit se do projektů je možné pouze na základě principu spolufinancování. Zároveň je možné financovat také výukové a výzkumné aktivity v oblasti evropské integrace. [16]

3 Vzdělávací program ERASMUS

Program Erasmus byl schválen v červnu 1987 jako samostatný program Evropské unie zaměřený na mobilitu studentů. V prvním roce se do programu zapojilo 11 zemí a zahraniční studijní pobyt absolvovalo 3 244 studentů. V roce 1995 se Erasmus stal součástí rámcového vzdělávacího programu Sokrates. Spektrum aktivit programu se postupně rozšiřovalo o mobility učitelů a projekty mezinárodní spolupráce mezi vysokými školami. Mobilita studentů však i nadále zůstala hlavní aktivitou programu, díky níž je považován za nejznámější a nejpopulárnější vzdělávací program Evropské unie.

Od roku 1987 se zahraničního pobytu Erasmus zúčastnilo více než 1,5 milionu evropských studentů, přičemž cílem Evropské komise je dosáhnout do roku 2012 celkového počtu 3 milionů studentů. V současné době se programu Erasmus účastní 31 zemí Evropy, 90% evropských vysokých škol a ročně je vysláno do zahraničí více než 150 000 studentů.

Program Erasmus se od roku 2007 stal součástí nového Programu celoživotního učení, který byl zaveden rozhodnutím Evropského Parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES a který je schválen na období let 2007-2013. Na toto období je stanoven rozpočet ve výši téměř 7 miliard eur, z čehož pro Erasmus je vyhrazeno přibližně 40% celkového rozpočtu na celoživotní vzdělávání, tj. 3,1 miliardy eur. Nové aktivity programu zahrnují zahraniční pracovní stáže pro studenty a školení pro pedagogické, administrativní a jiné pracovníky vysokoškolských institucí.

V České republice program Erasmus funguje již od roku 1998, kdy do zahraničí bylo vysláno 879 studentů a 366 učitelů. Do programu Erasmus se mohou zapojit české vysoké školy veřejné, státní a soukromé VŠ a vyšší odborné školy (VOŠ), které vlastní Erasmus University Charter (listina, kterou Evropská komise opravňuje vysokoškolskou instituci k účasti v programu Erasmus).

Cílem programu je zlepšit a zvýšit kvalitu objemu mobilit studentů a zaměstnanců v rámci Evropy, multilaterální spolupráci mezi vysokoškolskými institucemi a podniky v Evropě a docílit zkvalitnění úrovně transparentnosti a slučitelnosti kvalifikací vysokoškolského vzdělávání v Evropě. [5]

3.1 Mobilita studentů

V rámci programu Erasmus jsou studentům nabízeny tři typy aktivit, a to studijní pobyt, pracovní stáž a intenzivní jazykové kurzy. Student, který vyjíždí na studijní pobyt nebo pracovní stáž do zahraničí, musí být zapsán do akreditovaného bakalářského, magisterského nebo doktorského studijního programu na vysoké škole nebo musí být zapsán ke studiu na vyšší odborné škole. Studovat může prezenční, kombinovanou i distanční formou studia. Rovněž musí být zapsán minimálně ve druhém roce studia, student vyjíždějící na pracovní stáž může studovat jakýkoliv ročník. Student musí být občanem státu zapojeného do Programu celoživotního učení (LLP) nebo mít ve státě zapojeném do LLP trvalý pobyt, případně status uprchlíka.

3.1.1 Studijní pobyt

Délka studijního pobytu je minimálně 3 měsíce (nebo jeden celý akademický trimestr) a maximálně 12 měsíců. Studijní pobyt se musí realizovat na základě bilaterální smlouvy mezi institucemi, které vlastní Erasmus University Charter. Student nesmí před nebo během pobytu v zahraničí studium na domácí vysokoškolské instituci přerušit nebo ukončit. Studijní pobyt je možno si prodloužit, povolí-li to vnitřní předpisy vysílající instituce a pokud existuje písemný souhlas přijímací a vysílající instituce o prodloužení studijního pobytu, který je podepsán před ukončením původního pobytu. Dalším požadavkem, který je nutno splnit k prodloužení pobytu, je vypracování dodatku k finanční dohodě uzavřené mezi studentem a vysílající institucí před dokončením původního studijního pobytu. Doba prodloužení navazuje na původní studijní pobyt a nesmí být překročena maximální doba trvání studijního pobytu, tj. 12 měsíců.

Student neplatí žádné poplatky zahraniční instituci za výuku, zkoušky, přístup do knihoven nebo laboratoří, nicméně zahraniční instituce může požadovat zaplacení malých částek stejně jako od domácích studentů např. za členství ve studentských uniích, či za fotokopie. Student musí být před odjezdem vybaven schváleným a podepsaným plánem studia na zahraniční instituci (studijní smlouvou).

Po ukončení studia na zahraniční instituci si musí student vyžádat potvrzení o délce studia a výpis výsledků zkoušek. Splní-li tyto předepsané povinnosti, musí mu být studijní pobyt Erasmus domácí institucí plně uznán. [19]

3.1.2 Pracovní stáž

Student, který vyjíždí na pracovní stáž do zahraničí, musí být zapsán do akreditovaného bakalářského, magisterského nebo doktorského studijního programu na vysoké škole nebo musí být zapsán ke studiu na vyšší odborné škole, která má rozšířený Erasmus University Charter. Studovat může prezenční, kombinovanou i distanční formou studia. U pracovních stáží nezáleží na tom, který ročník student studuje. Musí být občanem státu zapojeného do Programu celoživotního učení (LLP) nebo mít ve státě zapojeném do LLP trvalý pobyt, případně status uprchlíka.

Minimální délka pracovní stáže jsou 3 měsíce, maximální 12 měsíců. Pracovní stáž se musí uskutečnit v podniku, školícím, výzkumném středisku nebo i v jiné organizaci. Pracovní stáž se nesmí uskutečnit v institucích EU, organizacích spravujících programy EU a národních diplomatických misích (ambasády) v zahraničí. Jedná se o práci na plný pracovní úvazek podle předem dohodnutého pracovního plánu. Podmínkou pracovní stáže není bilaterální smlouva. Pracovní stáže jsou zajišťovány domácí vysokoškolskou institucí nebo jí určenou zprostředkovatelskou organizací. Po studentovi nesmí být požadovány žádné poplatky související s organizací a administrací jeho pracovní stáže.[20]

3.1.3 Finanční zajištění studijního pobytu a pracovní stáže

Student obdrží stipendium od vysílající instituce formou paušální částky na měsíc pobytu v zahraničí. Poskytované stipendium nemusí pokrýt veškeré náklady na studium v zahraničí, jedná se pouze o příspěvek.

Student se může zúčastnit studijního pobytu i jako tzv. zero-grant student, tj. jako student, který má stejná práva a povinnosti jako řádný Erasmus student, nedostává však od vysílající instituce stipendium. Do zahraničí může student vycestovat rovnou jako zero-grant student, ovšem nejčastěji se tohoto statutu využívá k prodloužení pobytu studentů, kteří byli vysláni na semestr, ale z nějakého důvodu chtějí v zahraničí zůstat déle a škola již nemá finanční

prostředky na financování jejich pobytu. Status zero-grant studenta musí být odsouhlasen všemi třemi stranami, tj. vysílající i přijímající institucí a studentem. [20]

3.1.4 Intenzivní jazykové kurzy (EILC)

Intenzivní jazykové kurzy Erasmus EILC (Erasmus Intensive Language Courses) jsou specializované jazykové kurzy méně používaných jazyků států zapojených do Programu celoživotního učení (LLP). Vyučují se jazyky jako je vlámsština, bulharština, dánština, estonština, norština, turečtina, lotyšština, maltština apod.

Mezi země, kde jsou kurzy EILC organizovány patří Belgie, Bulharsko, Dánsko, Estonsko, Finsko, Island, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Nizozemí, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Švédsko a Turecko.

Na kurz EILC se může přihlásit každý student, který v příslušném akademickém roce vyjíždí na studijní pobyt či pracovní stáž v rámci programu Erasmus do některé z výše uvedených zemí. Na kurz EILC by se neměli hlásit studenti, jejichž studijní obor na domácí VŠ/VOŠ je jazyk kurzu EILC. Kurz EILC by měl předcházet studijnímu pobytu či pracovní stáži. Student nemá nárok na stipendium na kurz EILC, pokud zároveň navštěvuje kurz EILC a studuje nebo pracuje v rámci programu Erasmus. Student obdrží pouze stipendium na studijní pobyt nebo pracovní stáž. Student není oprávněn k účasti na kurzu EILC po skončení studijního pobytu nebo pracovní stáže. Studenti neplatí žádné poplatky za výuku. Kurzu EILC se mohou studenti zúčastnit pouze 2 krát za život, a to nejprve v rámci studijního pobytu a podruhé v rámci pracovní stáže. [18]

3.1.5 Comenius asistenti

Kurzů EILC se mohou rovněž zúčastnit Comenius asistenti, tj. budoucí učitelé jazyků. Při výběru účastníků kurzů EILC mají přednost Erasmus studenti, nicméně pokud jsou k dispozici volná místa, pak by měla být poskytnuta Comenius asistentům. Cílem je umožnit budoucím učitelům získat praktické dovednosti ve výuce, zlepšit znalosti cizích jazyků, informovat se o jiných evropských zemích a jejich vzdělávacích systémech. Comenius asistenti zasílají svoji přihlášku sami emailem (nikoliv prostřednictvím své domácí

VŠ/VOŠ) a k přihlášce jsou povinni přiložit potvrzení o statutu Comenius asistenta od své domácí Národní agentury.

Evropská komise stanovila pravidla pro opakovaný výjezd studentů v rámci programu ERASMUS:

- každý student může vyjet pouze jedenkrát na studijní pobyt Erasmus na zahraniční instituci během celého svého studia na vysokých a vyšších odborných školách (týká se pobytů se stipendiem i bez stipendia, tj. jako zero-grant student),
- každý student může vyjet pouze jedenkrát na pracovní stáž Erasmus v zahraničním podniku během celého svého studia na vysokých a vyšších odborných školách (týká se stáží se stipendiem i bez stipendia, tj. jako zero-grant student),
- každý student může obdržet pouze jedenkrát stipendium na zahraniční pobyt v rámci programu Erasmus Mundus během celého svého studia na vysokých a vyšších odborných školách,
- maximální doba, na kterou může student vyjet do zahraničí v rámci programu Erasmus, je 24 měsíců. [19]

3.2 Databáze závěrečných zpráv studentů z pobytů ERASMUS

Hlavní důvodem zavedení databáze, byla evidence zpráv studentů, kteří se zúčastnili výměnného pobytu v rámci programu Erasmus. Na její úvodní straně nalezneme mapu, podle níž se můžeme rychle orientovat dle jednotlivých zemí, dále zde najdeme filtr, podle něhož si můžeme jednotlivé zprávy vyfiltrovat dle jednotlivých domácích a zahraničních škol. Dá se vybírat i přes typ pobytu (studijní pobyt nebo pracovní stáž) a lze si vyhledat studenty, kteří byli na EILC.

Každý, kdo by měl zájem si zjistit určité informace jak o univerzitě, tak o pobytu v zemi, může tuto databázi navštívit, bez jakékoliv registrace.

3.2.1 Povinnosti studenta

Student, který se zúčastnil výměnného pobytu v rámci programu Erasmus, má pak za jednu ze svých povinností vyplnit závěrečnou zprávu. Do databáze může vstoupit poté, co obdrží na svůj email přihlašovací údaje. Zpráva ze studijního pobytu má 9 oddílů, zatímco z pracovní stáže 8 oddílů. Dotazník se nemusí vyplnit najednou, ale lze průběžně ukládat a dokončit později. Pokud je vše správně vyplněno, je možno zprávu dokončit. Zůstane nám zobrazen pouze oddíl „Uznání zahraničního studia domácí školou“, který má uživatel za povinnost vyplnit ihned po zjištění uznatelnosti kreditů na své škole.

3.2.2 Povinnosti koordinátora

Koordinátor má za úkol spravovat databázi studentů, kteří byli v zahraničí. Spravuje pět tzv. sekcí, ve kterých jsou zahrnuty údaje o:

- **studijních a pracovních zprávách**, což je přehled všech závěrečných zpráv studentů ze studijních a pracovních pobytů a stavech, ve kterých se vyplňování těchto zpráv právě nachází, ve formuláři si lze vyfiltrovat závěrečné zprávy podle příjmení studenta, akademického roku, fakulty nebo stavu zprávy,
- **studentech**, kteří absolvovali výměnný pobyt nebo pracovní stáž přes program Erasmus, lze zde vyfiltrovat studenty podle příjmení a fakulty,
- **škole**, kde jsou veškerá data o instituci a
- **koordinátorech**.

3.3 Erasmus University Charter (EUC)

Erasmus University Charter je listina, kterou Evropská komise opravňuje vysokoškolskou instituci k účasti v programu Erasmus. Touto listinou je stanoven obecný rámec pro všechny evropské spolupráce, které vysoké školy mohou provádět v rámci tohoto programu. Vymezeny jsou také základní zásady a minimální požadavky, které VŠ musí dodržovat při provádění svých aktivit v programu. Její přidělení je podmíněno schválením žádosti o EUC.

Erasmus University Charter má dva typy:

- *standardní Erasmus University Charter*, což je povolení pro všechny typy aktivit, avšak kromě pracovních stáží,
- *rozšířený neboli Extended Erasmus University*, který slouží jako povolení pro všechny typy aktivit programu Erasmus včetně pracovních stáží. [9]

3.4 Erasmus Mundus

Erasmus Mundus je program EU, kterým je podporována spolupráce a mobilita v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Cílem programu je zvyšovat kvalitu evropského vysokého školství, podpořit mezikulturní porozumění prostřednictvím spolupráce s mimoevropskými zeměmi a přispět k udržitelnému rozvoji třetích zemí v oblasti vysokoškolského vzdělávání. V rámci programu je podporována tvorba společných studijních programů na postgraduální úrovni, partnerství pro spolupráci s mimoevropskými zeměmi, udělování stipendií nadaným studentům a realizace projektů na zvýšení celosvětové přitažlivosti evropského vysokoškolského vzdělávání.

První etapa programu Erasmus Mundus byla schválena na období 2004-2008. V červenci 2007 byl členy Evropské komise přijat návrh druhé etapy programu na období 2009-2013, který byl schválen rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady v prosinci 2008. Program pokračuje s určitými úpravami, jako je např. možnost tvorby společných doktorských programů, poskytování stipendií evropským studentům nebo začlenění programu External Cooperation Window do struktury programu Erasmus Mundus II.

3.4.1 Erasmus Mundus 2004-2008

O programu Erasmus Mundus se začalo poprvé diskutovat v roce 2001, kdy Evropský parlament a Rada obdrželi dokument *Communication by the European Commission on strengthening EU-third country co-operation in higher education*. Na konci roku 2003 bylo přijato Rozhodnutí o zavedení programu Erasmus Mundus.

V období 2004-2008 program podporoval následující aktivity:

- Akce 1: Magisterské programy Erasmus Mundus,
- Akce 2: Stipendia,
- Akce 3: Partnerství,
- Akce 4: Projekty zvyšování atraktivnosti.

Magisterské programy Erasmus Mundus se zabývaly realizací integrovaných evropských magisterských programů se společným kurikulem a s podmínkou účasti studentů a akademických pracovníků z mimoevropských zemí. V rámci první fáze programu Erasmus Mundus bylo schváleno 103 magisterských programů.

Stipendia byla určena pro talentované studenty a akademické pracovníky z mimoevropských zemí k účasti na magisterských programech Erasmus Mundus. V rámci první fáze programu Erasmus Mundus bylo uděleno cca 7 300 stipendií studentům a akademikům z mimoevropských zemí.

Partnerství bylo realizováno mezi konsorciem magisterského programu Erasmus Mundus a vysokými školami z mimoevropských zemí, vč. stipendií pro evropské akademiky a studenty magisterských programů Erasmus Mundus na výjezd na vysoké školy v mimoevropských zemích.

Projekty zvyšování atraktivnosti se týkaly evropské spolupráce zaměřené na zvýšení atraktivnosti a zviditelnění evropského vysokoškolského vzdělávání v mimoevropských zemích.[17]

3.4.2 Erasmus Mundus II 2009 – 2013

Erasmus Mundus II je program EU pro zlepšování kvality vysokého školství. Je centralizovaný, tzn. je řízen Evropskou komisí a fakticky implementován její Výkonnou agenturou pro vzdělávání, audiovizí a kulturu (EACEA). Evropská komise v rámci jednotlivých akcí programu vypisuje výzvy k předkládání návrhů projektů. Informace a podmínky pro žadatele jsou stanoveny v dokumentu Programme Guide. Účelem programu je podpořit evropské vysokoškolské vzdělávání, přispět k rozšíření a ke zlepšení profesních vyhlídek studentů a podpořit mezikulturní porozumění prostřednictvím spolupráce

s mimoevropskými zeměmi v souladu s cíli vnější politiky EU, a přispět tak k udržitelnému rozvoji vysokoškolského vzdělávání těchto zemí.

Hlavními cíli programu jsou:

- podpora spolupráce mezi vysokoškolskými institucemi a podpora vysoce kvalitní nabídky vysokoškolského vzdělávání, která bude přitažlivá jak v rámci EU, tak za jejími hranicemi,
- podpora mobility pro nejnadanější studenty a akademické pracovníky z mimoevropských zemí, aby získali kvalifikaci nebo zkušenosti prací v EU, a také pro nejnadanější evropské studenty a akademické pracovníky v mimoevropských zemích,
- přispění k rozvoji lidských zdrojů a ke zlepšení schopnosti vysokoškolských institucí v mimoevropských zemích spolupracovat na mezinárodní úrovni prostřednictvím zvýšené mobility mezi EU a mimoevropskými zeměmi,
- zvýšení dostupnosti, prestiže a viditelnosti evropského vysokoškolského vzdělávání ve světě.

Erasmus Mundus II podporuje tři typy aktivit.

Do aktivit Akce 1 jsou zahrnuty **společné programy Erasmus Mundus** (magisterské a doktorské) s vynikající akademickou kvalitou včetně systému stipendií.

Akce 2 je spojována s **partnerstvím** Erasmus Mundus mezi evropskými vysokoškolskými institucemi a vysokoškolskými institucemi z mimoevropských zemí. Tato akce má sloužit jako základ strukturované spolupráce, výměny a mobility na všech úrovních vysokoškolského vzdělávání, včetně systému stipendií (tzv. External Cooperation Window).

Do Akce 3 je zahrnuta **propagace evropského vysokoškolského vzdělání** prostřednictvím projektů, které mají zvýšit přitažlivost Evropy jako centra s vynikající kvalitou vysokoškolského studia.

Vysokoškolskými institucemi a organizacemi, aktivními v oblasti vysokoškolského vzdělávání, jsou podávány návrhy projektů Výkonné agentuře pro vzdělávání, audiovizí a kulturu v souladu s podmínkami stanovenými v dokumentu Programme Guide. Žádost o projekt podává za celé partnerství koordinátor projektu. V rámci Akce 1 a Akce 2 obdrží schválená partnerství paušální částku na implementaci projektových aktivit a určitý počet stipendií. Projekty schválené v rámci Akce 3 budou Evropskou komisí financovány do výše max. 75% jejich nákladů.

Individuální žadatelé (tj. studenti, akademičtí pracovníci atd.) směřují své žádosti přímo na koordinátory vybraných společných programů nebo partnerství Erasmus Mundus v souladu s podmínkami stanovenými partnery daného programu/projektu. Výše stipendií záleží na typu a délce mobility a na národnosti žadatele.

V případě potřeby konzultace je možné se obrátit na Výkonnou agenturu EACEA a Národní agentury programu Erasmus Mundus. [17]

V Tabulce 3.1 jsou uvedeni žadatelé programu Erasmus Mundus, kdy konkrétní cílové skupině jsou přiřazeny možnosti aktivit, kterých mohou využít.

Tabulka 3.1: Žadatelé programu Erasmus Mundus

Cílová skupina	Možnosti
Vysokoškolské instituce z evropských a mimoevropských zemí	Akce 1 Akce 2 Akce 3
Výzkumné organizace	Akce 1 Akce 2 Akce 3
Organizace aktivní v oblasti vysokoškolského vzdělávání (neziskové organizace, podniky, instituce státní správy atd.)	Akce 1 Akce 2 Akce 3
Studenti různých úrovní vysokoškolského studia	Akce 1 Akce 2
Akademičtí a výzkumní pracovníci	Akce 1 Akce 2

Zdroj: http://www.naep.cz/index.php?a=view-projectfolder&project_folder_id=386&, vlastní zpracování

4 Mobilita studentů na fakultách VŠB-TU Ostrava

Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, kromě výměnného programu Erasmus, nabízí studentům další informace o možných nabídkách a programech v oblasti vzdělávání. Patří zde například programy CEEPUS, AKTION, DADA, Finanční mechanismy EHP/Norska, Mezinárodní Visegrádský fond a Fulbrightova komise. K těmto výše uvedeným programům bude uvedena jejich stručná charakteristika. Dále se seznámíme se zahraničními partnery VŠB-TU Ostrava a v poslední kapitole se budeme zabývat spokojeností a přínosem programu Erasmus u studentů VŠB-TU Ostrava.

4.1 CEEPUS

Program CEEPUS (Central European Exchange Programme for University Studies) je zaměřen na multilaterální regionální spolupráci v rámci sítí univerzit. Je soustředěn na konkrétní specifika středoevropského regionu a jeho implementací je přispíváno k evropské integraci. Jeho cílem je vytvořit středoevropskou univerzitní síť složenou z jednotlivých dílčích sítí programu. Síť je tvořena nejméně třemi vysokými školami, přičemž alespoň dvě z nich jsou z různých smluvních států. Tento program je určen pro negraduální studenty od ukončení druhého semestru, postgraduální studenty a učitele vysokých škol. [12]

Dohodu o tomto programu podepsala Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko, Makedonie, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Slovinko a Srbsko.

4.2 AKTION (Rakousko – Česká republika)

Tento program je zaměřen na podporu bilaterální spolupráce ve vzdělávání a vědě v terciárním sektoru. Byl zřízen v roce 1992 jako společný program ministerstev školství obou zemí. V České republice je určen pouze pro vysoké školy a další instituce v působnosti MŠMT. Podporován je rozvoj dvoustranné spolupráce ve vědě a vzdělávání ve všech vědních oborech. Preferovány jsou především projekty menšího rozsahu.

Podpora je poskytována ve dvou kategoriích, a to:

- individuální, mezi která patří stipendia na studijní a vědecké pobyty v druhé zemi a k účasti na letních jazykových a odborných školách a
- institucionální, zabývající se podporou projektů spolupráce českých a rakouských vzdělávacích institucí terciárního sektoru.

V čele AKTION (Rakousko – Česká republika) stojí desetičlenné řídicí grémium, jehož členy jsou zástupci ministerstev školství a VŠ obou zemí, kteří posuzují návrhy projektů. Stipendisté jsou nominováni devítičlennou výběrovou komisí programu, která se schází jedenkrát ročně.[8]

4.3 DAAD (Německá akademická výměnná služba)

DAAD (Deutscher Akademischer Austausch Dienst) je jedna z největších organizací na světě zabývajících se výměnou pracovníků v oblasti vědy. Financován je z prostředků ministerstva zahraničí Německa, Spolkového ministerstva pro vzdělání a výzkum a fondů EU.

Většina programů DAAD nabízí uchazečům pět typů stipendií.

Stipendia pro uchazeče ze zahraničí, která jsou určena k podpoře mladých studentů a pracovníků během působení na německých vysokých školách a výzkumných institutech. **Stipendia pro německé uchazeče** na podporu německých vedoucích pracovníků během studia a výzkumu v zahraničí. **Internacionalizace německých vysokých škol** ke zvýšení atraktivity německých vysokých škol a výzkumných institutů pro studenty a vědce ze zahraničí. Dále je zajištěna **podpora germanistiky a německého jazyka v zahraničí a spolupráce při vzdělání s rozvojovými zeměmi**. [22]

4.4 Finanční mechanismy EHP/Norska

Finanční mechanismus EHP/Norska byl založen v květnu třemi nečlenskými státy EU, kterými jsou Island, Knížectví Lichtenštejnsko a Norské království. Prostřednictvím Finančního mechanismu EHP/Norska je možné poskytovat českým subjektům granty

na investiční a rozvojové projekty v prioritních oblastech, mezi které patří např. ochrana a obnova kulturního dědictví, ochrana životního prostředí, podpora soudnictví. Finanční mechanismus EHP/Norska může být zajímavou alternativou pro toho, kdo nedosáhne na dotace ze strukturálních fondů.

Tímto programem jsou podporovány tři aktivity:

- **grant individuální mobility** na studijní/pracovní pobyty studentů, učitelů, administrativních pracovníků na vzdělávacích institucích na Islandu, v Lichtenštejnsku a Norsku,
- **spolupráce v oblasti vzdělávání** k rozvíjení spolupráce mezi školami, vzdělávacími institucemi i individuálními osobami za účelem pořádání seminářů, konference, projektů souvisejících s výukou,
- **rozvoj institucí**, kterými je zajištěna spolupráce institucí za účelem rozvoje učebních osnov, studijních materiálů a rozvoje lidských zdrojů. [21]

4.5 Mezinárodní visegrádský fond

Mezinárodní visegrádský fond se sídlem v Bratislavě byl založen v roce 2000. Členskými státy jsou Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko. Fond má přispívat k rozvíjení užší spolupráce mezi členskými státy a posilovat vzájemné vazby v oblasti kultury, vědy a výzkumu, vzdělávání, výměn mládeže, turismu a příhraniční spolupráce. Podpora projektů z fondu je poskytována formou grantů nebo stipendijních pobytů. Finanční příspěvek Fondu může dosahovat maximálně padesáti procent celkových nákladů na projekt. [13]

4.6 Fulbrightova komise

Fulbrightův program patří k nejprestižnějším mezinárodním vzdělávacím programům. Byl založen v roce 1946 na základě zákona navrženého senátorem J. Williamem Fulbrightem². Cílem programu je zvyšovat porozumění mezi Spojenými státy americkými

² J. William Fulbright – byl americký senátor Spojených států. Jižní demokrat, který podpořil vytvoření Organizace spojených národů.

a 140 partnerskými zeměmi. Podporovány jsou vzdělávací a vědecké výměny prostřednictvím stipendijních programů a informačních a poradenských služeb. Držitelům grantů je poskytována možnost zkoumat politické a ekonomické instituce, kulturu, vyměňovat si názory a myšlenky a zapojovat se do řešení problémů lidstva. [7]

4.7 Zahraniční partneři a dohody s VŠB-TU Ostrava

VŠB-TU Ostrava spolupracuje se širokým spektrem zahraničních univerzit, výzkumných ústavů a firem. Nejbližšími partnery jsou především polské univerzity AGK Krakov, PS Gliwice, TU Opole, TU Czenstochowa. Mezi VŠB-TU Ostrava a ostatními univerzitami probíhá reciproční výměna pedagogických a vědeckých pracovníků, poskytována je možnost účasti na významných vědeckých konferencích. Zástupci partnerských škol jsou členy vědeckých rad, oborových komisí a účastní se profesorských řízení.

Mezi partnery zaujímá významné místo TU – Bergakademie Freiberg. Výhodnost spolupráce spočívá v tom, že TU – BAF získává každoročně nemalé prostředky (především z DAAD, ze saských ministerstev a z EU) na podporu společných projektů se zeměmi střední a východní Evropy. Spolupráce s jinými německými univerzitami je už menší, buď na fakultní úrovni, nebo v rámci evropských programů. Jsou to například TU Drážďany, Universitat Karlsruhe a TU Clausthal.

Spolupráce se zeměmi EU se neustále rozšiřuje také díky projektům TEMPUS, do kterých jsou zahrnuty všechny země evropské patnáctky. Jako nejvýznamnější lze uvést Ecole Centrale de Paris, kde lze na základě vzájemné dohody získávat tzv. dvojjazyčné doktoráty. K dalším projektům patří uzavřené dohody s Ecole des Mines de Nancy a I.N.S.A Toulouse, které se týkají společných doktorandských a postgraduálních kurzů. Velice dobře se také rozvíjí spolupráce s italskými partnery – Università degli Studi di Verona a Politecnico di Torino, Università di Siena. V roce 1994 bylo zaznamenáno posílení kontaktů s britskými univerzitami – Sheffield, Huddersfield, Nottingham, Liverpool, z nichž s prestižní University of Nottingham byla podepsána dohoda na celoživotní úrovni se zaměřením na strojírenství a nové materiály. Z ostatních evropských partnerů můžeme zmínit Univerzitu Zürich, GGI Bělehrad, ITC Enschede, Faculté Polytechnique de Mons a BME Gent.

Obzvláště prestižní záležitostí pro všechny střeoevropské země je spolupráce se zámořskými vyspělými zeměmi, především s USA, Kanadou, Austrálií a Japonskem. Na celoškolské úrovni jsou uzavřeny dohody se SIU Carbondale, Northwest Missouri State University – USA, Camosun College and Victoria University – Kanada a University of Newcastle – Austrálie. Na fakultních úrovních jsou uzavřeny smlouvy s University of Wisconsin, University of Chicago – USA a University of Toronto – Kanada. Nejvýznamnější a nejrozsáhlejší je kooperace se SIU Carbondale, která začala v roce 1991. [23]

V Tabulce 4.1 jsou zobrazeni stávající zahraniční partneři VŠB-TU Ostrava.

Tabulka 4.1: Zahraniční partneři VŠB-TU Ostrava

Belgie	Dánsko	Finsko	Francie	Maďarsko
Itálie	Německo	Nizozemí	Norsko	Irsko
Polsko	Portugalsko	Rakousko	Řecko	Turecko
Slovensko	Slovinsko	Španělsko	Švédsko	Švýcarsko
Velká Británie a Severní Irsko	Bulharsko	Litva	Rumunsko	Estonsko

Zdroj: <http://www.vsb.cz/okruhy/studium/organizace/mobility/erasmus/zahrpartneri>, vlastní zpracování

Program Erasmus funguje recipročně a záleží na postoji každé fakulty a katedry, jak se do programu zapojí a s kterými z partnerských univerzit uzavře bilaterální smlouvu, tj. smlouvu o počtech vyměněných studentů. Pouze na základě takové vzájemné smlouvy pak bude moci student vyjet.

Studentské mobility v rámci programu LLP/Erasmus jsou určeny pro studenty bakalářského a magisterského studia od 2. ročníku a pro studenty v doktorských studijních oborech. Počty studentských mobilit jsou každoročně omezeny počtem bilaterálních smluv, které byly pro daný školní rok na VŠB-TU Ostrava uzavřeny s partnerskými školami v zahraničí. Zájem

studentů o studijní pobyt je obrovský, a proto fakulty vypisují na volná místa do zahraničí výběrová řízení. U výběrového řízení jsou důležité výborné studijní výsledky a znalosti cizího jazyka. Další kritéria se mohou v rámci různých fakult a kateder trochu lišit. Kromě studia předmětů zvoleného oboru dostává student možnost se na zahraniční univerzitě naučit základy jazyka dané země a to prostřednictvím intenzivních jazykových kurzů EILC.

Na základě splněných kritérií výběrového řízení je potřeba odeslat na zahraniční univerzitu konkrétní údaje a zahraniční škola musí došlou žádost potvrdit. Poté je vyplněna Finanční dohoda na daný školní rok, ve které se studenti zavazují plnit studijní povinnosti na zahraniční univerzitě a po svém návratu předložit příslušná potvrzení o studiu v zahraničí. Zároveň studenti obdrží informace o přidělení stipendia na studijní pobyt. Finanční prostředky jsou omezené, a proto není možné zpětně dopláct stipendium těm studentům, kteří si svůj pobyt svévolně prodlouží a přesáhnou dobu studijního pobytu uvedenou ve Finanční dohodě. V případě, že doba pobytu bude kratší než je uvedená ve Finanční dohodě, je povinností studenta přeplatek stipendia vrátit.

Na studijní pobyt se rovněž dostává grant od Evropské komise, který je dofinancován z prostředků Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Grant je příspěvkem na studijní pobyt a není určen k pokrytí veškerých nákladů spojených s pobytem. I když je Česká republika od 1.5. 2004 členskou zemí EU, tak do zahraničí student nevycestuje jako turista, ale vycestuje ke studijnímu pobytu. Proto je nutné, aby se studenti informovali na velvyslanectví v Praze, zda potřebují povolení k pobytu v dané zemi za účelem studia na vysoké škole. Pro vydání povolení bude studentům vydáno potvrzení o tom, že jsou studentem VŠB-TU Ostrava, byli vybráni k účasti v programu LLP/Erasmus a bylo jim poskytnuto stipendium.

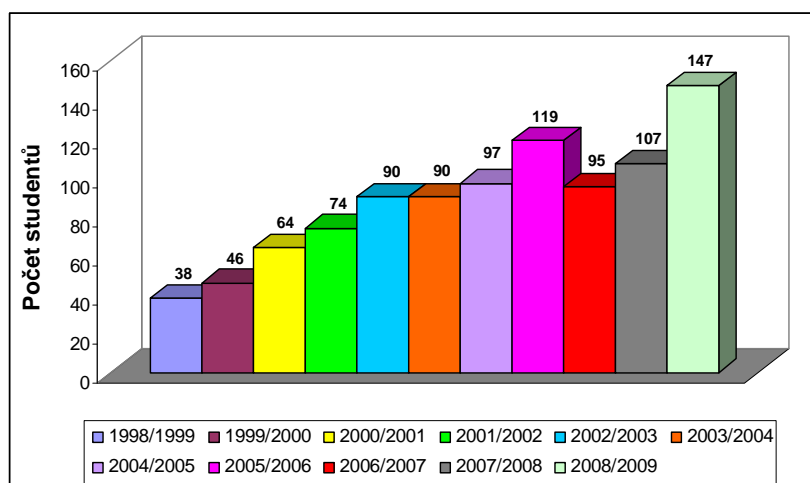
Nové podmínky programu ukládají studentovi povinnost uzavřít na dobu zahraničního pobytu cestovní přípojištění na léčebné výlohy v zahraničí. Držitelé některých bankovních platebních karet (např. Visa, MasterCard) mají pojištění zahrnuto ve službách banky. Student, který se zúčastní zahraničního studijního pobytu Erasmus, zůstává po celou dobu pobytu na zahraniční vysoké škole studentem české vysoké školy. [24]

4.8 Mobility studentů na VŠB-TU Ostrava v rámci programu Erasmus v akademickém roce 2008/2009

Studenti na VŠB-TU Ostrava začali poprvé vyjíždět do zahraničí v akademickém roce 1998/1999. Do roku 2006/2007 se vyjíždělo v rámci programu Socrates/Erasmus, který byl nahrazen novým programem LLP/Erasmus na období 2007 – 2013.

V Grafu 4.1 je zobrazeno srovnání mobilit studentů od roku 1998/1999 po rok 2008/2009 na VŠB-TU Ostrava.

Graf 4.1: Srovnání mobilit studentů od roku 1998/1999 po rok 2008/2009 na VŠB-TU Ostrava

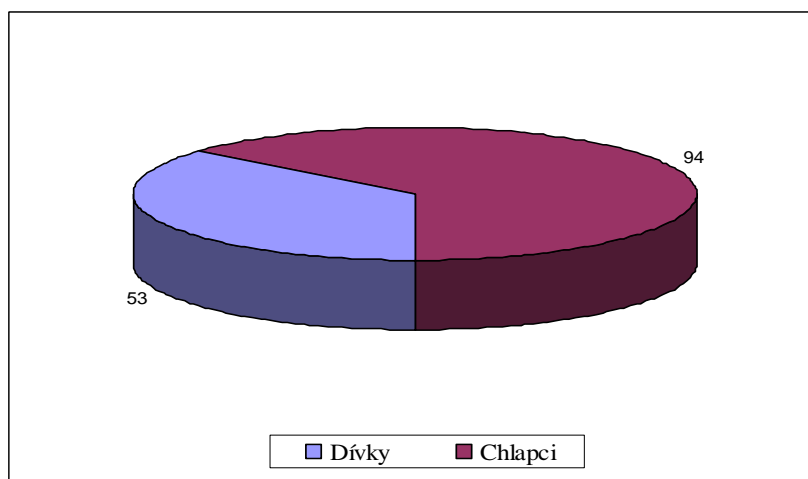

Zdroj: <http://www.vsb.cz/okruhy/studium/organizace/mobility/erasmus/vysledky>, vlastní zpracování

Z Grafu 4.1 je patrné, že v prvním roce fungování programu na VŠB-TU Ostrava vyjelo 38 studentů, v druhém roce vyjelo už 46 studentů a ve třetím roce jich bylo 64. S dalšími roky se počet studentů neustále zvyšoval. V akademickém roce 2008/2009 se počet vyšplhal až na 147 studentů. Do dalších let můžeme počítat s opětovným navýšením počtu vyjíždějících studentů, neboť zájem o studium v zahraničí neustále stoupá a spolupráce školy s ostatními vzdělávacími institucemi z EU se dále rozšiřuje, prohlubuje a zkvalitňuje.

V Grafu 4.2 můžeme vidět zastoupení dívek a chlapců, kteří v akademickém roce 2008/2009 vyjeli v rámci programu Erasmus studovat do zahraničí.

Graf 4.2: Zastoupení dívek a chlapců v akademickém roce 2008/2009

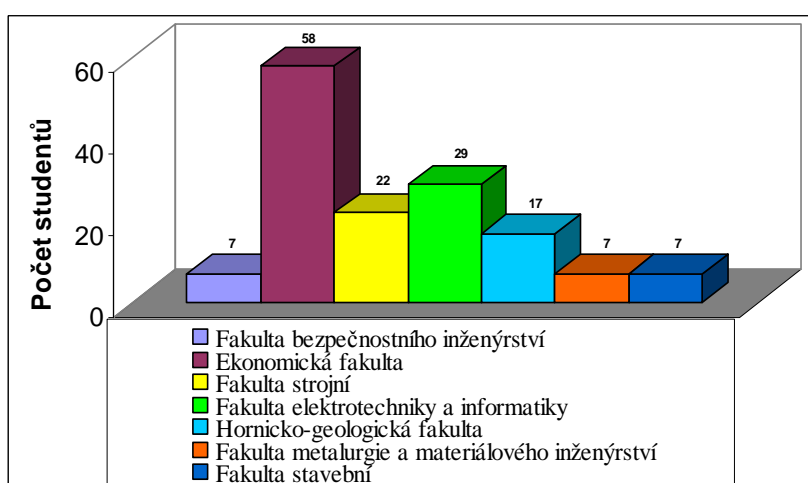

Zdroj: <http://www.vsb.cz/okruhy/studium/organizace/mobility/erasmus/vysledky>, vlastní zpracování

Celkový počet vyjíždějících studentů v rámci programu Erasmus v akademickém roce 2008/2009 byl 147 studentů. Z Grafu 4.2 je patrné, že do zahraničí vyjelo studovat více chlapců než dívek. Chlapců vyjelo 94 a dívek 53.

V Grafu 4.3 jsou zobrazeny počty studentů z jednotlivých fakult VŠB-TU Ostrava, kteří se zúčastnili programu Erasmus v roce 2008/2009.

Graf 4.3: Zúčastněné fakulty z VŠB-TU Ostrava v roce 2008/2009

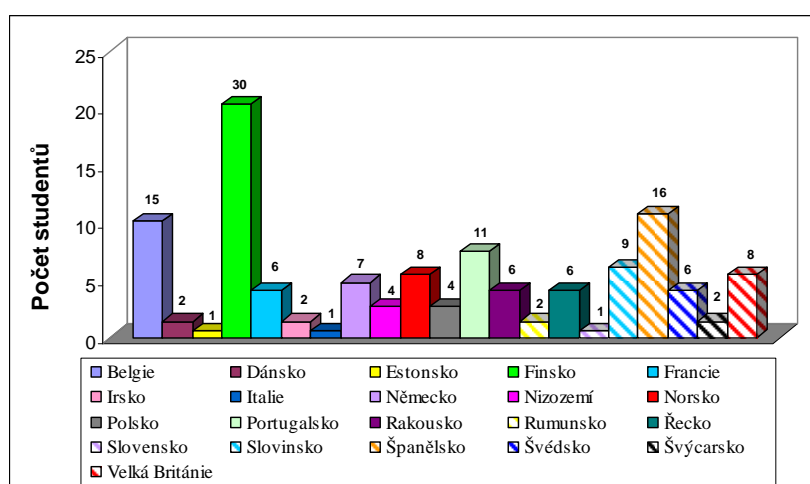

Zdroj: <http://www.vsb.cz/okruhy/studium/organizace/mobility/erasmus/vysledky>, vlastní zpracování

Z Grafu 4.3 vyčteme, že se programu zúčastnily všechny fakulty z VŠB-TU Ostrava. Největší zastoupení měla ekonomická fakulta se 68 studenty, na druhém místě byla fakulta elektrotechniky a informatiky s 29 studenty a třetí byla fakulta strojní s počtem 22 studentů.

Grafem 4.4 jsou zobrazeny nejnavštěvovanější země v rámci programu Erasmus v roce 2008/2009 na VŠB-TU Ostrava.

Graf 4.4: Nejnavštěvovanější země při studijním pobytu v rámci programu Erasmus v roce 2008/2009 na VŠB-TU Ostrava

Zdroj: <http://www.vsb.cz/okruhy/studium/organizace/mobility/erasmus/vysledky>, vlastní zpracování

Z Grafu 4.4 je patrné, že k nejnavštěvovanějším zemím v roce 2008/2009 patřilo Finsko, kde vyjelo 30 studentů, mezi další frekventované země se zařadilo Španělsko s 16 studenty, Belgie s 15 studenty a Portugalsko, které navštívilo 11 studentů.

4.9 Dotazníkové šetření programu Erasmus na VŠB-TU Ostrava

Při provedeném průzkumu byla použita metoda písemného dotazování, které je velmi rozšířeným nástrojem získávání informací pomocí výpovědí respondentů.

Výhoda písemného dotazování spočívá v tom, že je:

- levná,
- nedochází k nežádoucímu ovlivňování působením osoby tazatele,
- respondent si sám určí dobu, která mu vyhovuje pro zodpovězení otázek.

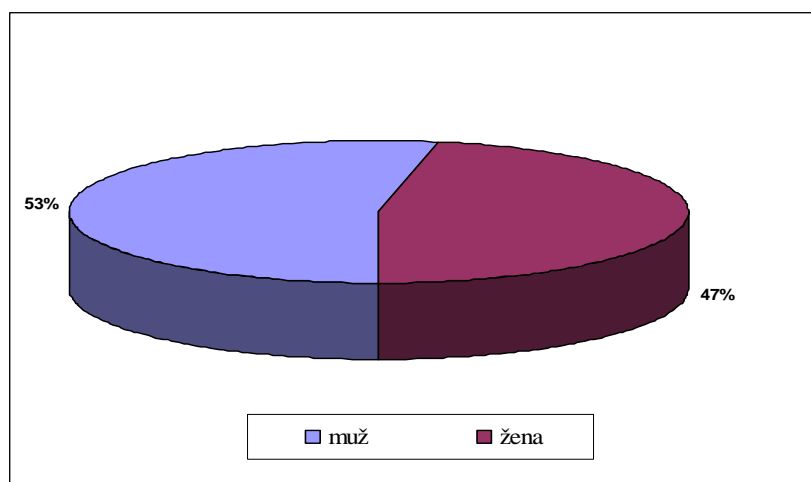
Nevýhodou však může být:

- nižší návratnost než u osobního dotazování,
- možnost rozmyšlení si odpovědi nedovoluje zachytit často velmi důležité spontánní odpovědi,
- není možná kontrola, kdo skutečně dotazník vyplnil,
- nejsou pod kontrolou podmínky, za kterých byl dotazník vyplňován.[6]

V rámci provedeného průzkumu byly dotazníky rozeslány 120 respondentům, z čehož 72 respondentů na dotazník odpovědělo. Na základě odpovědí respondentů byla vyhodnocena spokojenost a přínos studijního pobytu v rámci programu ERASMUS pro studenty. Dotazníkového šetření se zúčastnili jak současní studenti VŠB-TU Ostrava, tak její absolventi.

V Grafech 4.5 – 4.23 jsou zobrazeny nejdůležitější informace o studijním pobytu v rámci programu Erasmus. K jejich zjištění byl použit dotazník, který je součástí Přílohy 1.

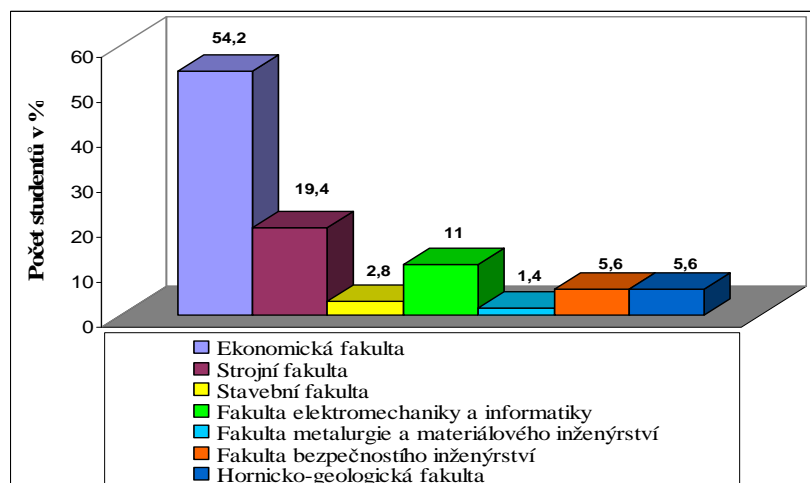
Graf 4.5: Podíl zúčastněných dívek a chlapců v programu ERASMUS

Zdroj: vlastní zpracování

V Grafu 4.5 můžeme vidět, že průzkumu se zúčastnilo 53% chlapců a 47% dívek. V absolutním vyjádření to znamená, že z celkového počtu dotázaných odpovědělo na dotazník 38 chlapců a 34 dívek.

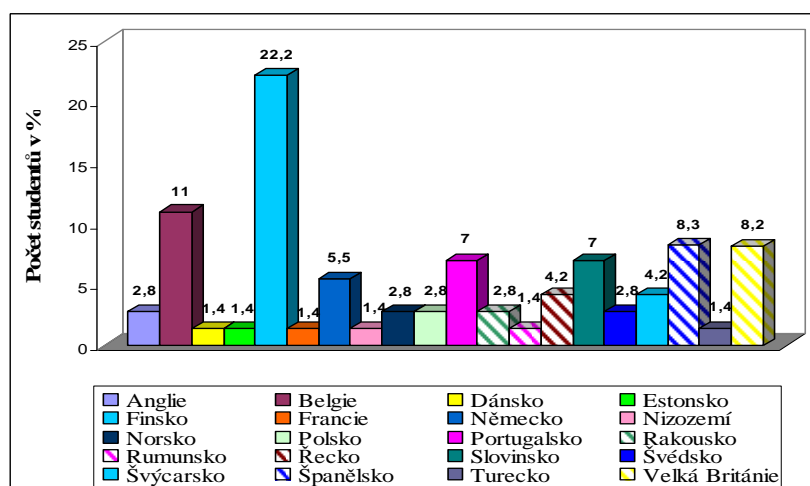
Graf 4.6: V rámci které fakulty na VŠB-TU Ostrava jste se programu ERASMUS zúčastnil(a)?

Zdroj: vlastní zpracování

Z Grafu 4.6 je patrné, že 54,2 % respondentů (tj. 39 osob), kteří vyjeli studovat do zahraničí, jsou studenty ekonomické fakulty. Na druhém místě se umístila strojní fakulta, kde vyjelo 14 studentů (19,4 %), dále fakulta elektromechaniky a informatiky s 8 studenty (11 %). Na čtvrtém a pátém místě se umístila fakulta bezpečnostního inženýrství a hornicko-geologická fakulta, kdy z celkového počtu dotázaných se programu zúčastnilo 5,6 % studentů těchto fakult, tj. 4 studenti z každé fakulty. Nejméně studentů podle průzkumu vyjelo ze stavební fakulty, a to 2 studenti (2,8 %) z fakulty metalurgie a materiálového inženýrství to byl pouze 1 student (1,4 %).

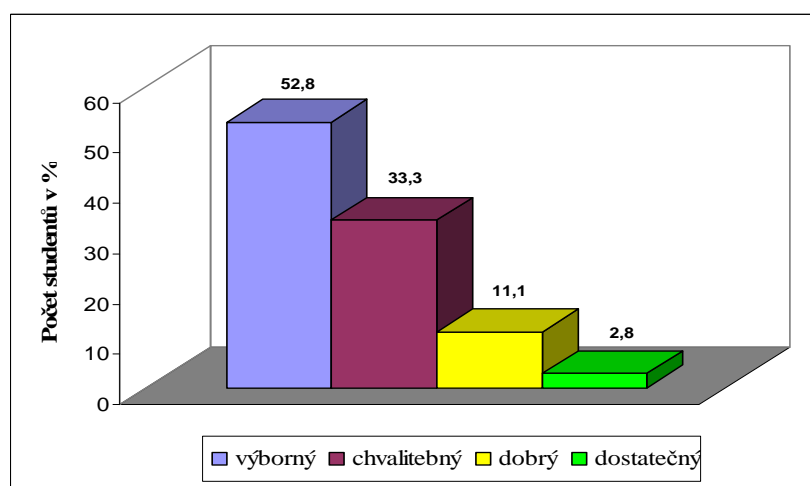
Graf 4.7: Kterou hostitelskou zemi jste navštívil(a)?

Zdroj: vlastní zpracování

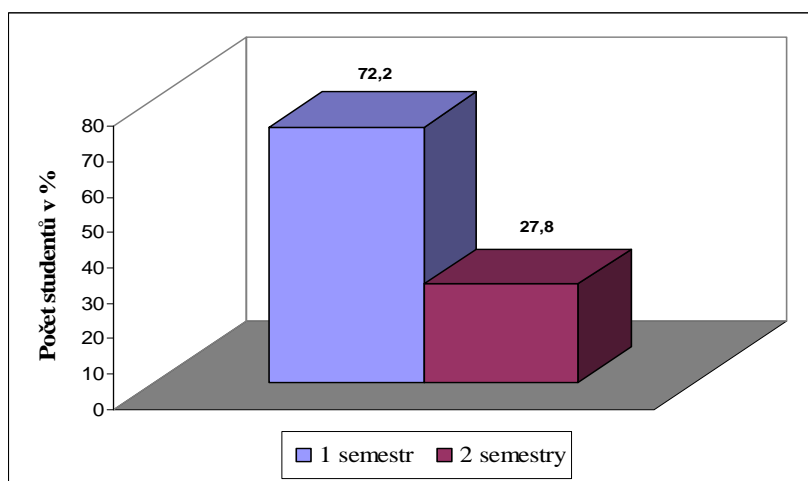
Z Grafu 4.7 můžeme vidět, že mezi nejnavštěvovanější hostitelské země patří Finsko, Belgie, Španělsko, Velká Británie, Portugalsko a Slovinsko. Do Finska se podívalo 16 studentů (22,2 % dotázaných), Belgii navštívilo 8 studentů (11% dotázaných), Španělsko a Velkou Británii 6 studentů (8 % dotázaných) a Portugalsko a Slovinsko 5 studentů (7 %). Jezdilo se především do severských zemí, jako je Norsko, Švédsko a převažující Finsko, ale také do jižních zemí, kde studenti studovali na univerzitách v Řecku, Španělsku a Portugalsku. Nesmíme však zapomenout i na naše nejbližší sousedské státy jako je Německo, Polsko a Rakousko, kam studenti rovněž vycestovali.

Graf 4.8: Jak byste ohodnotili vzdělávací systém hostitelské země?

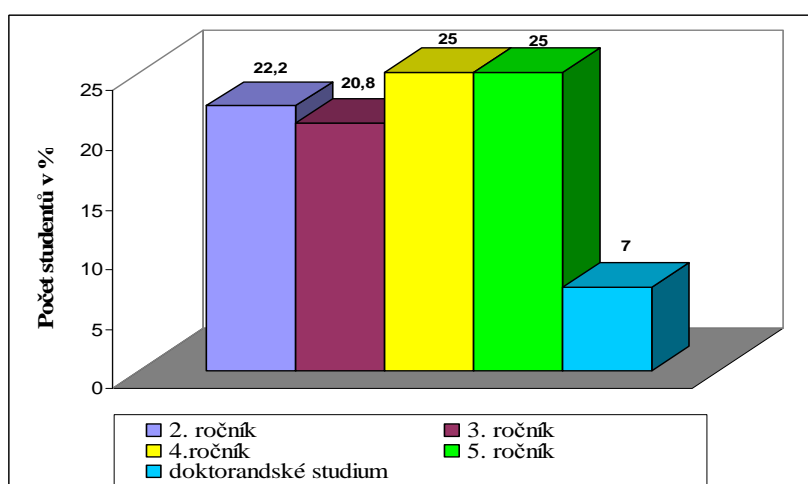
Zdroj: vlastní zpracování

V Grafu 4.8 můžeme vidět, že při otázce na hodnocení vzdělávacího systému země, kterou dotázaní navštívili, bylo 52,8 % respondentů (38 studentů) spokojeno na výbornou, 33,3 % studentů (24 dotázaných) hodnotilo systém chvalitebně, 11,1 % (8 studentů) dobře a jen 2,8 % studentům (2 dotázaným) se zdál vzdělávací systém země dostatečný.

Graf 4.9: Délka vašeho pobytu v zahraničí?

Zdroj: vlastní zpracování

Studenti se mohou rozhodnout, zda vyjedou s programem ERASMUS na jeden semestr nebo na semestry dva. Z Grafu 4.9 je patrné, že na 1 semestr vyjelo 72,2 % studentů (tj. 52 osob z celkového počtu dotázaných) a na 2 semestry se rozhodlo vyjet 27,8 % studentů, (tj. 20 osob). Většina studentů si vybírá možnost pobytu na jeden semestr, aby si nejdřív tuto zkušenost vyzkoušela a v případě, že se jim bude v zemi líbit, můžou si pobyt prodloužit.

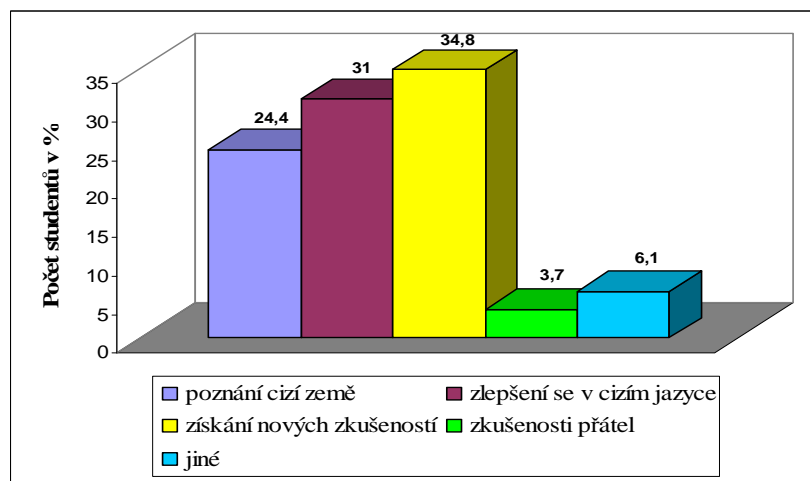
Graf 4.10: Ve kterém ročníku jste odjeli studovat do zahraničí?

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi ročníky, ve kterých studenti vyjžděli, není příliš velký rozdíl. Z Grafu 4.10 vidíme, že ve čtvrtém a pátém ročníku vyjelo 25 % studentů (tj. 18 osob), ve druhém ročníku jich bylo 22,2 % (tj. 16 osob) a ve třetím ročníku se výjezdu účastnilo 20,8 % studentů (tj. 15 osob).

Nejméně studentů vyjíždělo v doktorském studiu, kde z respondentů vyjelo jen 5 doktorandů, tj. 7 %.

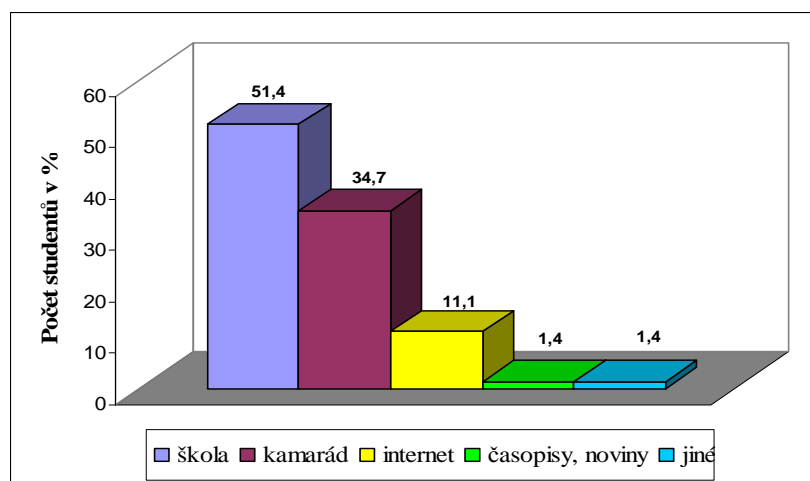
Graf 4.11: Důvod odjezdu do zahraničí?

Zdroj: vlastní zpracování

Z Grafu 4.11 je patrné, že důvodem odjezdu bylo zejména získání nových zkušeností, zlepšení se v cizím jazyce a poznání cizí země. Dalšími důvody byly zkušenosti přátel nebo také jiné osobní důvody, proč chtěli studenti do zahraničí vyjet.

Graf 4.12: Kde nebo od koho jste o programu ERASMUS slyšel(a) poprvé?

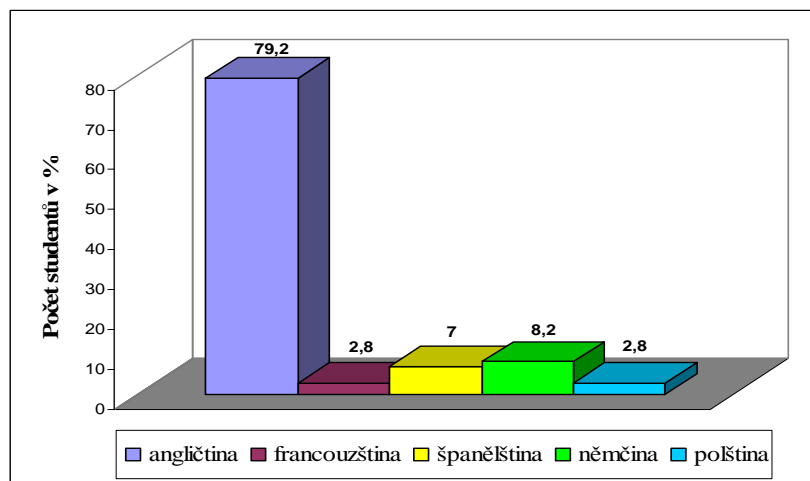

Zdroj: vlastní zpracování

Z Grafu 4.12 vyčteme, že se o programu ERASMUS většina studentů (51,4 %) dověděla ze školy, tedy z VŠB-TU Ostrava, která seznamuje studenty s tímto programem jak na nástěnkách ve škole, tak na svých webových stránkách nebo přímo od pedagogů. Tímto

způsobem bylo obeznámeno 37 dotazovaných studentů. Další možností, od koho se mohli o program více dovědět, byli kamarádi (34,7 %), kteří se již pobytu zúčastnili, bylo to 25 studentů. Mezi další zdroje patřil internet, časopisy, noviny a také jiné zdroje.

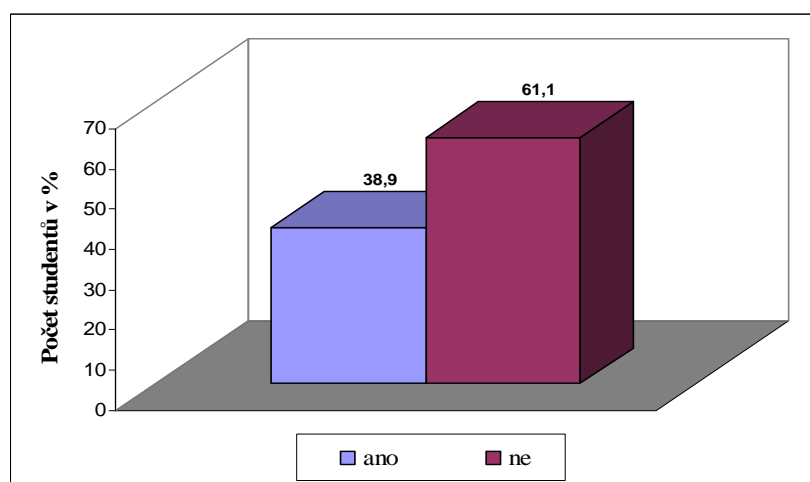
Graf 4.13: V jakém jazyce jste studoval(a) na zahraniční vysoké škole?

Zdroj: vlastní zpracování

Z Grafu 4.13 můžeme vidět, že v hostitelské zemi převážná většina dotazovaných studovala v angličtině, tj. 57 studentů (72,9 %). V němčině studovalo 8,2 % dotazovaných (6 studentů), ve španělštině 7 % dotazovaných studentů (5 studentů), studium ve francouzštině a polštině absolvovalo 5,16 % respondentů, tj. 2 studenti .

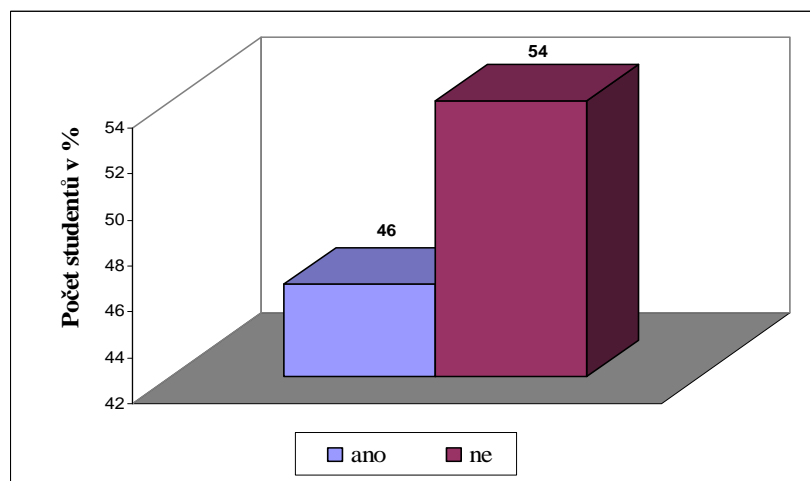
Graf 4.14: Zúčastnili jste se jazykové přípravy před nebo během studijního pobytu v zahraničí?

Zdroj: vlastní zpracování

Z Grafu 4.14 vidíme, že cca 60 % studentů, tj. 44 osob se jazykové přípravy nezúčastnilo, zatímco 40 % studentů ano. Většina z nich navštěvovala různé jazykové kurzy nebo se doučovali se svými kamarády.

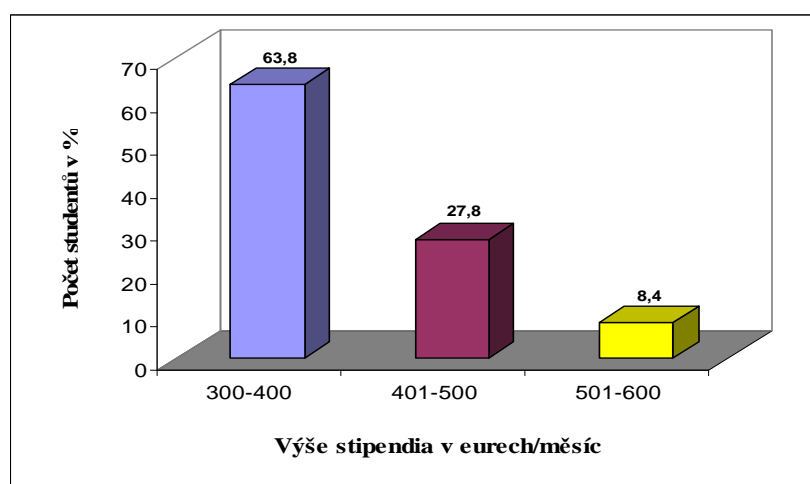
Graf 4.15: Setkal(a) jste se během svého pobytu s nějakými problémy?

Zdroj: vlastní zpracování

Během svého pobytu se studenti mohou potýkat s různými překážkami, které třeba ani nečekali a musí je překonat. Bez jakýchkoliv problémů v zahraničí studovalo 54 % studentů, tj. 39 osob, zbylým 46 % dotazovaným studentům se určité problémy naskytly, avšak nikdy to nebyly tak závažné problémy, které by se nedaly vyřešit.

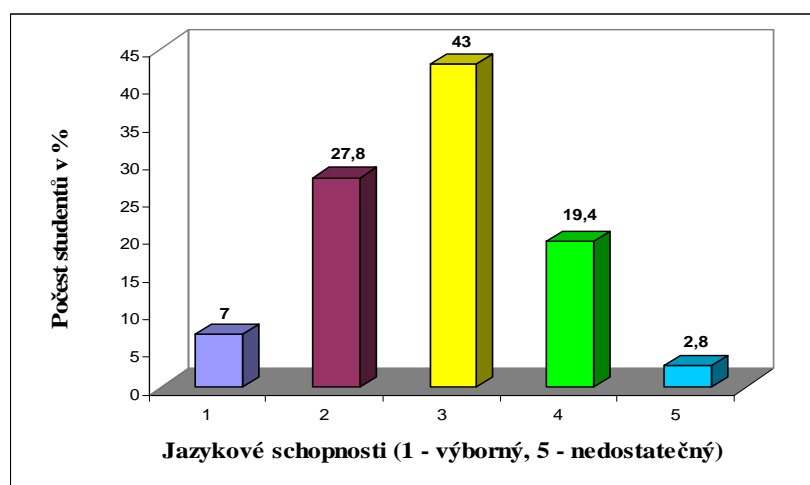
Graf 4.16: Jaká byla výše Vašeho stipendia ERASMUS?

Zdroj: vlastní zpracování

Studenti na svůj pobyt v zahraničí dostávají určitou výši stipendia, která se liší podle toho, do které země vycestují, viz Příloha 2. 63,8 % respondentů, tj. 46 studentů, mělo výši stipendia v rozmezí od 300 – 400 eur/měsíc, 27,8 % studentům (tj. 20 dotázaným) se výše stipendia pohybovala od 401 – 500 eur/měsíc a 8,4 % studentů poznamenalo, že se výše jejich stipendia pohybovala od 501 – 600 eur/měsíc.

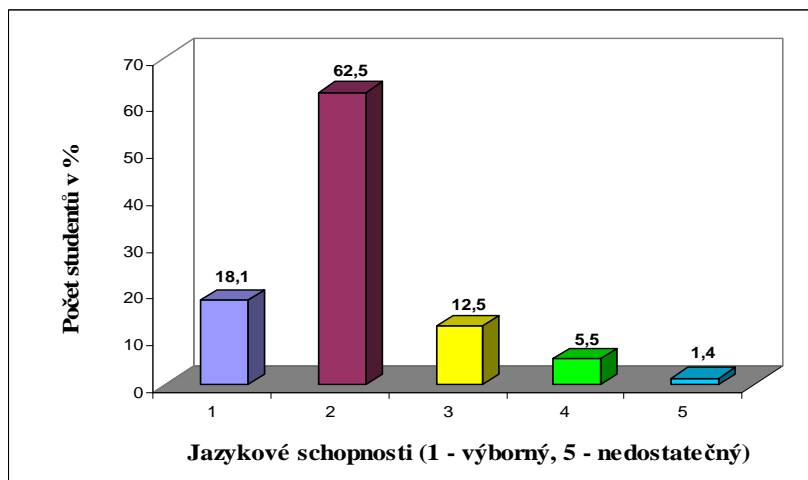
Graf 4.17: Ohodnoťte své jazykové znalosti před výjezdem do zahraničí
(1 – výborný, 5 – nedostatečný)

Zdroj: vlastní zpracování

Studenti si tento výměnný pobyt v rámci programu ERASMUS vybírají hlavně proto, že se chtějí zdokonalit v cizím jazyce. Nejdříve si zhodnotíme jazykové schopnosti před výjezdem do zahraničí a následně, jakých zlepšení studenti dosáhli po návratu. Před výjezdem 7 % studentů (5 osob) hodnotilo své jazykové schopnosti na výbornou, 27,8 % studentů (20 osob) chvalitebně, 43 % studentů (31 osob) známkou dobře, 19,4 % (tj. 14 dotázaných) na dostatečnou a 2,8 % studentů hodnotilo své jazykové schopnosti jako nedostatečné.

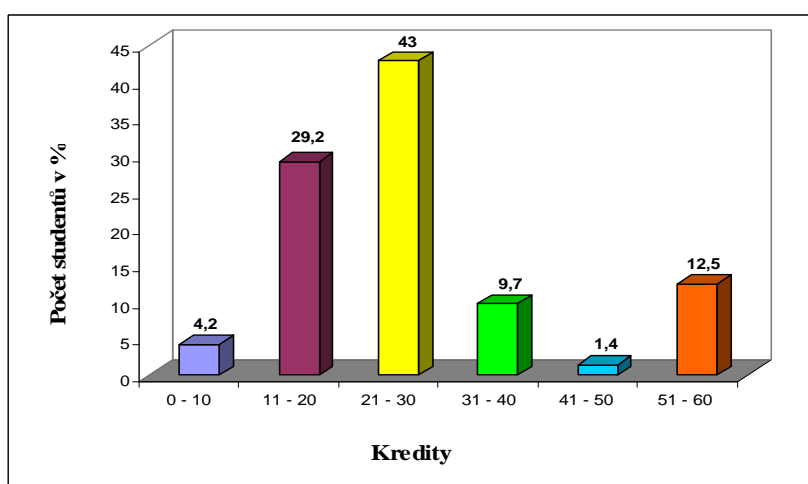
Graf 4.18: Ohodnot'te své jazykové znalosti po návratu ze zahraničí
(1 – výborný, 5 – nedostatečný)

Zdroj: vlastní zpracování

Po příjezdu ze zahraničí většina studentů potvrdila, že se jim jazykové schopnosti zlepšily. Výborně své schopnosti ohodnotilo 18,1 % studentů (13 osob), tedy o cca 11 % studentů více než před výjezdem. Chvalitebně označilo své jazykové dovednosti 62,5 % studentů (tj. 45 osob), což je výrazný nárůst oproti předchozí odpovědi. Až dvacet pět studentů zaznamenalo výrazné zlepšení oproti dřívějším dovednostem. Na známku dobře se ohodnotilo 12,5 % studentů (9 osob), dostatečně 5,5 % studentů a nedostatečné zlepšení mělo pouze 1,4 % studentů, tj. jeden z respondentů.

Graf 4.19: Kolik jste si přivezl(a) domů kreditů?

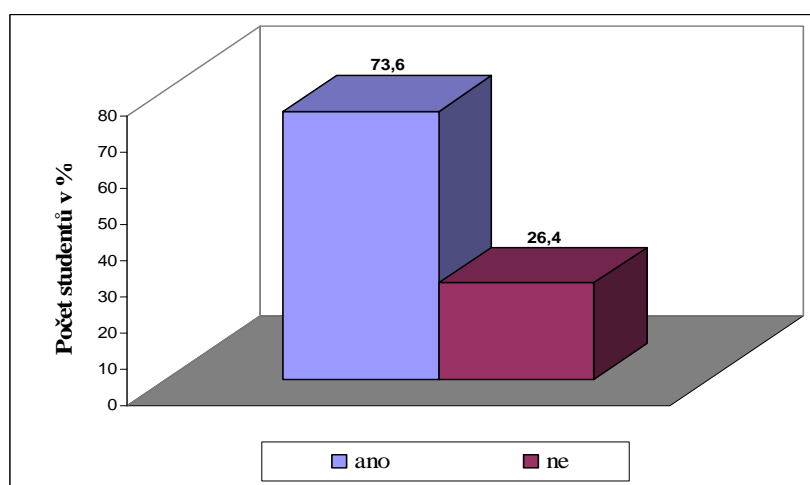

Zdroj: vlastní zpracování

Studenti na výměnném pobytu studují většinou předměty, které se shodují s jejich oborem na domácí vysoké škole. Někteří si však volí i předměty, které nejsou náplní jejich oboru. 31 studentů, tj. 43 %, si domů přivezla od 21 – 30 kreditů, 21 studentů (29,2 %) 11 – 20 kreditů, 9 studentů (12,5 %) si jich dovezlo dokonce v rozmezí od 51 – 60 kreditů, 7 studentů (9,7 %) 31 – 40 kreditů a dále pak 3 studenti (4,2 %), kteří si domů přivezli 0 – 10 kreditů. Jen jeden student si přivezl 41 – 50 kreditů. Z tohoto můžeme usoudit, že se studentům dařilo velice dobře a výuku zvládali s přehledem.

Jelikož VŠB-TU Ostrava žádá o přidělení ECTS Label (certifikát kvality kreditního systému), budou od akademického roku 2010/2011 zpřísněny podmínky při sestavování dokumentu Learning Agreement pro vyjíždějící studenty. Studenti by na zahraničním pobytu měli získat 30 ECTS kreditů/semestr. Počet ECTS kreditů získaných na zahraničním pobytu nesmí být nižší než 20 ECTS kreditů za semestr, aby nenastal skluz ve studijním plánu na VŠB-TU Ostrava.

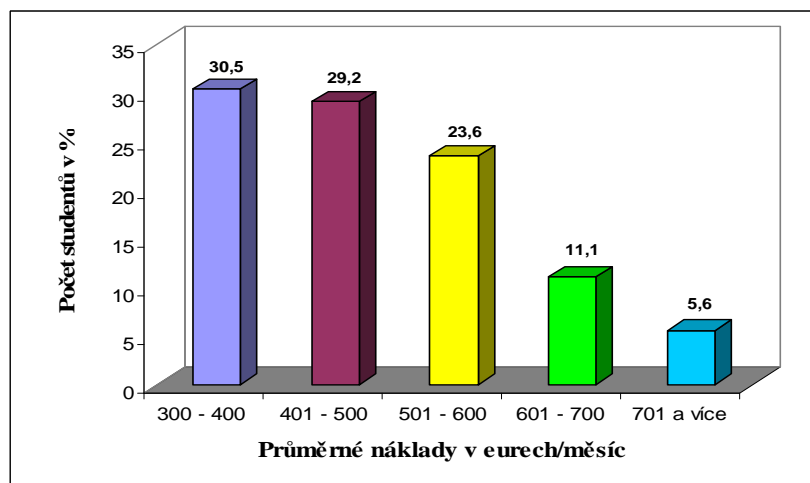
Graf 4.20: Byly Vám uznány všechny dosažené kredity?

Zdroj: vlastní zpracování

Jak již bylo výše řečeno, někteří studenti mají předměty, které na domácí škole nejsou součástí jejich oboru nebo se nevyučují vůbec. Proto se může stát, že jim některé kredity nemusí být uznány. Z Grafu 4.20 vyplývá, že 73,6 % studentům, tj. 53 dotázaným byly kredity plně uznány, u 26,4 % studentů nastal problém právě ve zvoleném předmětu, ale jinak jim kredity uznány byly.

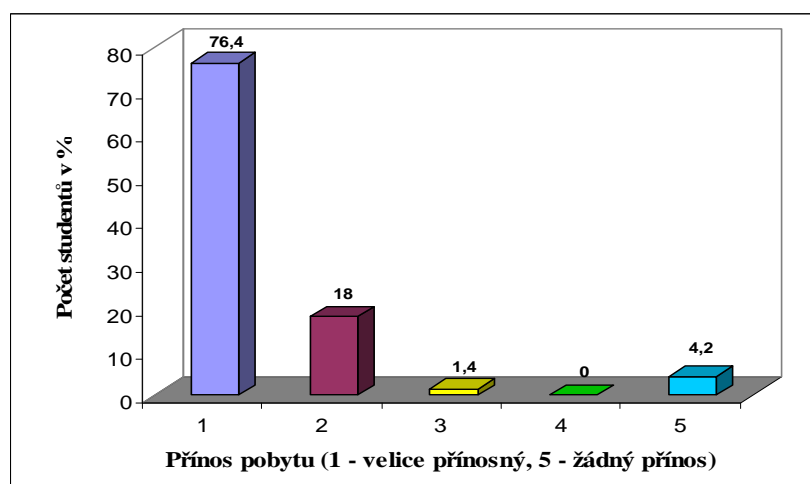
Graf 4.21: Jaké byly Vaše průměrné měsíční náklady na studijní pobyt v zahraničí?

Zdroj: vlastní zpracování

Se studijním pobytem v zahraničí jsou spojeny i určité náklady. I když studenti dostanou stipendium ERASMUS, tak to některým z nich nemusí stačit. Proto je dobré vědět, kolik student přibližně měsíčně potřebuje peněz. 30,5 % studentům stačilo na měsíc 300 – 400 eur, což je 22 studentů z celkového počtu dotázaných, 29,2 % studentům postačilo 401 – 500 eur (tj. 21 osob), 17 studentů (23,6 %) potřebovalo 501 – 600 eur, 8 studentů (11,1 %) 601 – 700 eur a 5,6 % studentů potřebovalo víc než 701 eur za měsíc. Pokusíme-li se o srovnání s měsíčním stipendiem ERASMUS, tak 50 studentům vystačilo toto stipendium na veškeré potřeby a 22 studentů utratilo více, než byla výše jejich stipendia.

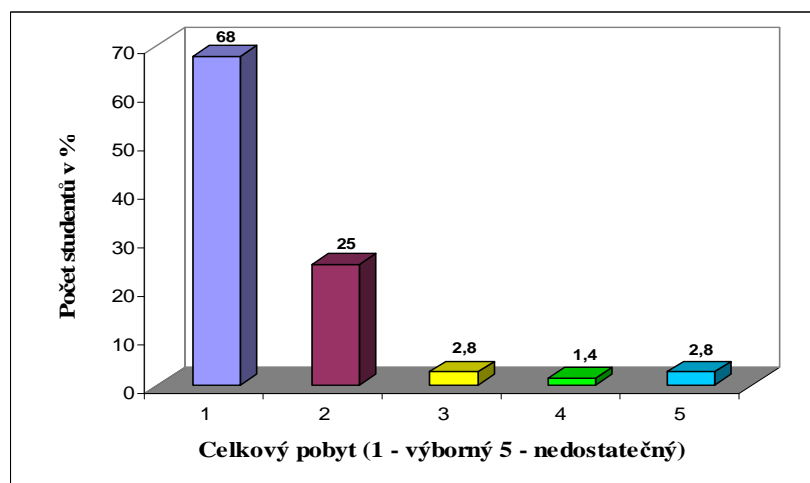
Graf 4.22: Ohodnoťte přínos pobytu v rámci programu ERASMUS po osobní stránce

Zdroj: vlastní zpracování

Po osobní stránce 76,4 % studentů (tj. 55 osob) hodnotilo program ERASMUS jako velice přínosný, 13 studentů jej ohodnotilo chvalitebně (18 %), 1,4 % studentů označilo pobyt známkou dobrý, což byl 1 z dotázaných a za zcela nepřínosný, po jejich osobní stránce, jej označilo 4,2 % studentů.

Graf 4.23: Celkově ohodnot'te pobyt v rámci programu ERASMUS

Zdroj: vlastní zpracování

Celkový pobyt v rámci programu ERASMUS byl hodnocen velice kladně. Na výbornou jej ohodnotilo 68 % studentů (49 osob), chvalitebně 25 % studentů (18 osob), známkou dobře 2,8 % studentů, tj. 2 z dotázaných, dostatečnou jej označil 1 student (1,4 %) a 2,8 % studentů hodnotilo pobyt za nedostatečný. Z tohoto shrnutí můžeme vidět, že mobility v rámci programu Erasmus jsou pro studenty velkou příležitostí a velkým přínosem do života.

5 Závěr

Program Erasmus patří mezi nejznámější, nejvyhledávanější a nejdynamičtější programy v oblasti vzdělávání. Byl schválen roku 1987 jako samostatný program EU, zaměřený na mobilitu studentů. Od té doby prošel mnohými změnami. Součástí nového Programu celoživotního učení se stává v roce 2007. Česká republika se do programu Erasmus zapojila v roce 1997 a studenti VŠB-TU Ostrava mohli poprvé vyjet do zahraničí v rámci tohoto programu v akademickém roce 1998/1999, tehdy se ho zúčastnilo 38 studentů. Počet studentů majících zájem o tento program neustále narůstá. U studentů je program Erasmus obzvláště oblíbený, důvodem je možnost studia v zahraničí, tak zdokonalování se v cizím jazyce. V dnešní době je znalost cizích jazyků nepostradatelnou součástí běžného života a s tímto programem si mohou studenti tuto dovednost zdokonalit.

Cílem bakalářské práce bylo zjištění spokojenosti a přínosu programu Erasmus u studentů Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava.

Teoretická část bakalářské práce byla věnována popisu vzdělávací politiky Evropské unie, institucí a organizací EU, pojmu celoživotního vzdělávání a jednotlivých programů EU na podporu vzdělávání. Stěžejní část práce byla zaměřena na charakteristiku vzdělávacího programu Erasmus. Praktická část byla věnována zejména průzkumu mobilit studentů VŠB-TU Ostrava, kdy na základě předloženého dotazníku studentům byla vyhodnocena jejich spokojenost a přínos programu Erasmus.

Při průzkumu bylo zjištěno, že se programu Erasmus účastní více chlapců než dívek. Nejvíce se zapojují studenti z ekonomické fakulty. Mezi nejnavštěvovanější země patří Finsko, Belgie, Španělsko a Velká Británie. Do zahraničí mohou studenti vyjet na jeden nebo dva semestry, z čehož většina studentů vyjela pouze na jeden semestr. Možnost výjezdu v rámci programu Erasmus byla nejvíce využívána studenty 4. a 5. ročníku. Z průzkumu vyplynulo, že studijní pobyt pro mnohé znamená možnost vycestovat do zahraničí, zdokonalit se v cizím jazyku a také poznat jiný školský systém, prostředí a v neposlední řadě nové lidi. O programu Erasmus se převážná většina respondentů dověděla ze školy nebo od svých kamarádů. Výše stipendia, které studenti na svůj pobyt dostávají, mnohým studentům stačila na pokrytí měsíčních nákladů. Počet kreditů, kterých většina studentů při studiu v zahraničí dosáhla,

se pohyboval v rozmezí 21-30 kreditů. Jelikož většina dotázaných vyjela pouze na jeden semestr, můžeme konstatovat, že se výše dosažených kreditů v zahraniční rovná požadovanému počtu kreditů na domácí škole, a tak většině studentů byly kredity domácí školou uznány. Z osobního i celkového ohodnocení přínosu programu Erasmus vyplynulo, že převážná většina dotázaných hodnotila program jako velice přínosný.

Na základě provedeného průzkumu je zřejmé, že o program Erasmus má zájem stále větší počet studentů. Tento trend růstu můžeme přisoudit nejen dobré informovanosti studentů ze strany školy, ale také možnosti širokého výběru mezi zeměmi, které mohou studenti v rámci studia navštívit a stále většímu počtu studentů, kteří si uvědomují, jakou příležitost jim program Erasmus nabízí pro jejich odborný a osobnostní růst.

Seznam použité literatury

a) Knižní zdroje

- [1] BRDEK, Miroslav; VÝCHOVÁ, Helena. *Evropská vzdělávací politika*. Praha: ASPI Publishing, s. r. o., 2004. 168 s. ISBN 80-86395-96-0.
- [2] KÖNIG, Petr; LACINA, Lubor; PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2006. 414 s. ISBN 80-7364-022-8.
- [3] KOUCKÝ, Jan; aj. *České vzdělání a Evropa - Strategie rozvoje lidských zdrojů při vstupu do Evropské unie*. Praha: Tauris, 1999. 88s. ISBN 80-211-0312-4.
- [4] MAGAZÍN, Generální ředitelství pro vzdělávání a kulturu. *Nová generace programů na poli vzdělávání a kultury..* Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007. 17 s. ISBN 978-92-79-06253-7.
- [5] NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY. *Erasmus v České republice 1998-2007*. Praha: Dům zahraničních služeb MŠMT: Národní agentura pro evropské vzdělávací programy, 2008. 35 s. ISBN 978-80-904005-3-5.
- [6] SURYNEK, Alois; KOMÁRKOVÁ, Růžena; KAŠPÁRKOVÁ, Eva. *Základy sociologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2001. 160 s. ISBN 80-7261-038-4.

b) Elektronické publikace

- [7] AMVIS: Americké vědecké informační středisko, o. p. s. *Fulbrightova komise*. [online]. 2010 [cit. 05-04]. Dostupné na WWW: <http://www.amvis.cz/fulbright.htm>
- [8] DŮM ZAHRANIČNÍCH SLUŽEB. *Aktion* [online]. 2010 [cit. 2010-04-02]. Dostupné na WWW: http://www.dzs.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=14
- [9] EUROPEAN COMMISSION EDUCATION & TRAINING. *Erasmus University Charter* [online]. 2010 [cit. 2010-02-07]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc890_en.htm

- [10] EUROPEAN COMMISSION EDUCATION & TRAINING. *Transversal Programme* [online]. 2010 [cit. 2010-02-07]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc90_en.htm
- [11] EUROSOP. *Vzdělávací programy EU* [online]. 2010 [cit. 2010-02 -06]. Dostupné na WWW: <http://www.eurosop.cz/612/sekce/vzdelavaci-programy-eu/>
- [12] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Ceepus* [online]. 2010 [cit. 2010-04-02]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/ceepus-stredoevropsky-vymenny-program-pro-vysoke-skoly>
- [13] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Mezinárodní visegrádský fond* [online]. 2010 [cit. 2010-04-02]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/mezinarodni-visegradsky-fond>
- [14] NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY. *Program celoživotního učení* [online]. 2010 [cit. 2010-02-06]. Dostupné na WWW: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=17&
- [15] NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY. *Comenius* [online]. 2010 [cit. 2010-02-06]. Dostupné na WWW: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=19&
- [16] NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY. *Jean Monnet* [online]. 2010 [cit. 2010-02-06]. Dostupné na WWW: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=62&
- [17] NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY. *Program Erasmus Mundus* [online]. 2010 [cit. 2010-02-07]. Dostupné na WWW: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=84
- [18] NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY. *Intenzivní jazykové kurzy* [online]. 2010 [cit.2010-15-04]. Dostupné na WWW: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=42&

[19] NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY.

Studijní pobyt [online]. 2010 [cit.2010-15-04]. Dostupné na WWW:

http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=40&

[20] NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY.

Pracovní stáž [online]. 2010 [cit.2010-15-04]. Dostupné na WWW:

http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=41&

[21] NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY.

Finanční mechanismus EHP/Norska [online]. 2010 [cit.2010-15-04]. Dostupné na WWW:

http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=103&

[22] VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA. *Ostatní*

nabídky, programy, stipendia [online]. 2010 [cit. 2010-18-04]. Dostupné na WWW:

<http://www.ekf.vsb.cz/oblasti/katedry/dekanat/zahranicni-styky/studenti/ostatni>

[23] VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA.

Zahraniční partneři [online]. 2010 [cit. 2010-18-04]. Dostupné na WWW:

<http://www.ekf.vsb.cz/oblasti/katedry/dekanat/zahranicni-styky/studenti/partneri>

[24] VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA. *Studijní*

pobyt v programu LLP/Erasmus [online]. 2010 [cit. 2010-18-04]. Dostupné na WWW:

<http://www.vsb.cz/okruhy/studium/organizace/mobility/erasmus/informace/studenti>

Seznam zkratek

CEDEFOP ... Evropské středisko pro rozvoj odborné přípravy
CEEPUS ... Central European Exchange Programme for University Studies
DAAD ... Deutscher Akademischer Austausch Dienst
EACEA ... The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency
ECTS ... European Credit Transfer and Accumulation System
EHP ... Evropský hospodářský prostor
EILC ... Erasmus Intensit Langure Courses
ES ... Evropské společenství
ESVO ... Evropské sdružení volného obchodu
EU ... Evropská Unie
EUC ... Erasmus University Charter
EURYDICE ... The Informatic Network on Education in Europe
LLP ... Lifelong Learning Programmes
MŠMT ... Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAEP ... Národní agentura pro evropské vzdělávací programy
NARIC ... National Academic Recognition Informatik Centre
VOŠ ... vyšší odborná škola
VŠ ... vysoká škola

Seznam tabulek a grafů

a) Tabulky

Tabulka 3.1: Žadatelé programu Erasmus Mundus

Tabulka 4.1: Zahraniční partneři VŠB-TU Ostrava

b) Grafy

Graf 4.1: Srovnání mobilit studentů od roku 1998/1999 po rok 2008/2009
na VŠB-TU Ostrava

Graf 4.2: Zastoupení dívek a chlapců v akademické roce 2008/2009

Graf 4.3: Zúčastněné fakulty z VŠB-TU Ostrava

Graf 4.4: Nejnavštěvovanější země při studijním pobytu v rámci programu Erasmus
v roce 2008/2009

Graf 4.5: Podíl zúčastněných dívek a chlapců v programu ERASMUS

Graf 4.6: V rámci které fakulty na VŠB-TU Ostrava jste se programu ERASMUS
zúčastnil(a)?

Graf 4.7: Kterou hostitelskou zemi jste navštívil(a)?

Graf 4.8: Jak byste ohodnotili vzdělávací systém hostitelské země?

Graf 4.9: Délka vašeho pobytu v zahraničí?

Graf 4.10: Ve kterém ročníku jste odjeli studovat do zahraničí?

Graf 4.11: Důvod odjezdu do zahraničí?

Graf 4.12: Kde nebo od koho jste o programu ERASMUS slyšel(a) poprvé?

Graf 4.13: V jakém jazyce jste studoval(a) na zahraniční vysoké škole?

Graf 4.14: Zúčastnili jste se jazykové přípravy před nebo během studijního pobytu
v zahraničí?

Graf 4.15: Setkal(a) jste se během svého pobytu s nějakými problémy?

Graf 4.16: Jaká byla výše Vašeho stipendia ERASMUS?

Graf 4.17: Ohodnoťte své jazykové znalosti před výjezdem do zahraničí

Graf 4.19: Ohodnoťte své jazykové znalosti po návratu ze zahraničí

Graf 4.19: Kolik jste si přivezl(a) domů kreditů?

Graf 4.20: Byly Vám uznány všechny dosažené kredity?

Graf 4.21: Jaké byly Vaše průměrné měsíční náklady na studijní pobyt v zahraničí?

Graf 4.22: Ohodnoťte přínos pobytu v rámci programu ERASMUS po osobní stránce

Graf 4.23: Celkově ohodnoťte pobyt v rámci programu ERASMUS

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

Ve Valašském Meziříčí dne

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

.....

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník

Příloha 2: Program ERASMUS – přidělovaná stipendia na akademický rok 2008/2009

Příloha 1: Dotazník

Dobrý den,

tímto bych Vás chtěla poprosit o vyplnění dotazníku týkající se studijního pobytu v rámci programu ERASMUS, který je součástí mé bakalářské práce. Cílem mého dotazníku je zjištění spokojenosti se studijním pobytem v zahraničí a zda-li byl pobyt přínosem či naopak. Dotazník je zcela anonymní, proto prosím o pravdivé odpovědi. Děkuji Vám za čas, který vyplnění dotazníku věnujete.

Vaše odpovědi prosím zakřížkujte nebo popřípadě dopište.

Pavla Davidová, obor Eurospráva, 3. ročník - VŠB-TU Ostrava

DOTAZNÍK

1. Jste: ☐ muž ☐ žena
2. V rámci které fakulty na VŠB-TU jste se programu ERASMUS zúčastnil(a)?
3. Kterou hostitelskou zemi jste navštívil(a)?
4. Jak byste ohodnotili vzdělávací systém hostitelské země?

☐ Výborný	☐ Dostatečný
☐ Chvalitebný	☐ Nedostatečný
☐ Dobrý	
5. Délka vašeho pobytu v zahraničí? ☐ 1 semestr ☐ 2 semestry
6. Ve kterém ročníku jste odjeli studovat do zahraničí?

☐ 2. ročník	☐ 5. ročník
☐ 3. ročník	☐ doktorské studium
☐ 4. ročník	
7. Důvod odjezdu do zahraničí?

☐ poznání cizí země	☐ zkušenosti přátel
☐ zlepšení se v cizím jazyce	☐ jiné
☐ získání nových zkušeností	

8. Kde nebo od koho jste o programu ERASMUS slyšel(a) poprvé?

☐ ve škole

☐ z internetu

☐ od kamaráda

☐ jiné

☐ z časopisu, novin

9. V jakém jazyce jste studoval(a) na zahraniční vysoké škole?

10. Zúčastnili jste se jazykové přípravy před nebo během studijního pobytu v zahraničí?

☐ ano ☐ ne

11. Setkal(a) jste se během svého pobytu s nějakými problémy?

☐ ano ☐ ne

12. Jaká byla výše Vašeho stipendia ERASMUS?

13. Ohodnoťte své jazykové znalosti před výjezdem do zahraničí

(1 – výborný, 5 – nedostatečný)

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

14. Ohodnoťte své jazykové znalosti po návratu ze zahraničí

(1 – výborný, 5 – nedostatečný)

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

15. Kolik jste si přivezl(a) domů kreditů?

16. Byly Vám uznány všechny dosažené kredity?

☐ ano ☐ ne

17. Jaké byly Vaše průměrné měsíční náklady na studijní pobyt v zahraničí?

18. Ohodnoťte přínos pobytu v rámci programu ERASMUS po osobní stránce

(1 – velice přínosný, 5 – žádný přínos)

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

19. Celkově ohodnoťte pobyt v rámci programu ERASMUS

(1- výborný, 5 – nedostatečný)

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

**Příloha 2: Program ERASMUS – přidělovaná stipendia na akademický
rok 2008/2009**

Mobilita studentů – studijní pobyt v roce 2008/2009		
Země	ISO kód	Paušální částka stipendia na 1 měsíc pobytu v zahraničí
Belgie	BE	364
Bulharsko	BG	206
Česká republika	CZ	330
Dánsko	DK	495
Německo	DE	365
Estonsko	EE	292
Řecko	GR	339
Španělsko	ES	369
Francie	FR	433
Irsko	IE	445
Itálie	IT	407
Kypr	CY	335
Lotyšsko	LV	277
Litva	LT	281
Lucembursko	LU	364
Maďarsko	HU	328
Malta	MT	326
Nizozemí	NL	399
Rakousko	AT	390
Polsko	PL	296
Portugalsko	PT	333
Rumunsko	RO	232
Slovinsko	SI	302
Slovensko	SK	338
Finsko	FI	428
Švédsko	SE	409
Velká Británie	UK	523
Island	IS	507
Lichtenštejnsko	LI	456
Norsko	NO	511
Turecko	TR	304